

vedtoges med 63 stemmer (KF, V, RV, CD og KrF) mod 4 (FP); 54 (S, SF og VS) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden af Dorte Bennedsen (S), Leif Hermann (SF) og Anne Grete Holmsgård (VS) (se forrige møde).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) *Forhandling om redegørelse nr. R 7:*

Energiministerens redegørelse af 4. december 1985 om energipolitik og redegørelse om Dansk Olie & Naturgas A/S m.v.

(Redegørelsen anmeldt 4/12 85. Redegørelsen givet 4/12 85. Beslutning om forhandling 4/12 85 og 21/1 86).

Forhandling

Løvig Simonsen (S):

Socialdemokratiet er enig med ministeren i, at den foreliggende redegørelse er noget mere begrænset end sædvanligt, især da den også omfatter udviklingen i D.O.N.G.-koncernen. Redegørelsen er mildest talt tynd, i betragtning af at ministeren henviser til Energiplan 86 og dermed til den samlede vurdering af den energipolitiske situation samt de kommende års perspektiver.

Men én ting er, at den er tynd; hvad værre er: den er også i modstrid med den politik, som regeringen i praksis gennemtrumfede med sin nok så berømmelige julepakke. Det må ikke være nemt at være energiminister og se sine energipolitiske intentioner vraget til fordel for nogle indgreb af højst tvivlsom værdi for fjernvarme- og kraftvarmeprojekter i kommunal regie – tvivlsomme, fordi de samfundsmæssigt og energipolitisk hindrer udviklingen af udbygningen af den kollektive varmeforsyning.

Ministeren ønskede ikke under debatten denne gang at imødegå socialdemokratiets synspunkter, hvad så grunden hertil har været, men jeg går ud fra, at ministeren i dag vil kommentere den situation, som de kommunale varmeforsyningsselskaber er kommet i, og for at gøre det så konkret som muligt

skal jeg henvise til, at overborgmester Egon Weidekamp til Aktuelt den 8. januar 1986 har udtalt, at Københavns kommune »... ingen muligheder har for at udrede de ca. 50 mill. kr. i statsafgift, som kræves alene for dette anlægsprojekt.«

Det er et projekt, der i 1986 drejer sig om en samlet investering på ¼ mia kr., og en forsinkelse vil berøre 200.000 boliger. Andre projekter – og her kan især nævnes vækstprojektet og trekantområdet – er i en lignende situation. Enten bliver der tale om forsinkelser eller fordyrelser for brugerne, hvis eneste forsyndelse er, at de får varme fra et kommunalt fjernvarmeanlæg. Hvordan harmonerer et sådant indgreb med ministerens egen redegørelse? Jeg citerer fra sp. 3640 i år:

»En videreudvikling af den kollektive forsyning med naturgas og fjernvarme medfører såvel energiøkonomiske fordele som en lettelse af energisektorens belastning af det omgivende miljø.«

Videre står der i sp. 3646:

»Udbygningen med kraftvarme er fortsat et væsentligt element i energipolitikken.«

Energiministeren skylder folketings- og kommunerne et svar på, hvordan regeringsindgrebet i december er i overensstemmelse med de energipolitiske synspunkter, som energiministeren på regeringens vegne har fremsat i den redegørelse, vi har til debat i dag.

Når redegørelsen er så tynd, som den er, kan det jo også skyldes, at energiministeren af uforklarlige grunde ikke har omtalt sit forslag til ændring af varmeforsyningsloven. Den eneste ændring, ministeren fik flertal for, var jo, at han ikke længere er forpligtet til at fremsætte et nyt forslag til ændring af varmeforsyningsloven. Men jeg vil da gerne spørge ministeren, om det er sådan, at han overvejer at komme med et nyt og bedre forslag.

Dernæst vil jeg gøre opmærksom på, at der står meget lidt om energibesparelser. Det er jo ikke nok, at energiministeren i afsnittet, der omhandler energiforbruget, gør opmærksom på, at tilbageholdenhed i energiforbruget må videreføres, og at det må undgås, at fremdriften i en bedre og mere økonomisk anvendelse går i stå, for han siger jo ikke noget om hvordan. Der mangler konstruktive energibesparelsesforslag som dem, der blev

[Løvig Simonsen]

gennemført under den tidligere socialdemokratiske regering, og som jeg omtalte udførligt under den energipolitiske debat i sidste folketingssamling, forslag, som ikke alene havde en gavnlig effekt på energiforbruget i vor industri og til opvarmning, men som også havde en gavnlig virkning på beskæftigelsen.

At der er sket en stigning i energiforbruget, fremgår med al ønskelig tydelighed af energistyrelsens oversigt for 2. kvartal 1985. At der har været nogle kolde måneder i 1985, forklarer ikke alene en stigning i elforbruget på 7 pct., idet stigningen er fortsat efter vintermånederne. Der er altså tale om en reel stigning. Det er derfor på tide, at energibesparelsen får en mere central placering, og at der bliver foretaget analyser, der viser omkostningerne ved at gennemføre energibesparelsesinitiativer set i forhold til de investeringer, vi står over for i vor energiproduktion.

Efter disse indledende kommentarer, hvori jeg har påvist nogle markante undladelser, ikke mindst regeringens inkonsekvens set i forhold til den energipolitiske redegørelse, vil jeg kommentere de enkelte hovedområder i redegørelsen, idet dog hr. Hans Hækkerup vil redegøre for socialdemokratiets synspunkter i forhold til efterforskning og indvinding af olie og naturgas.

Angående varmeplanlægning kan vi nu konstatere, at den fremtidige forsyningsstruktur for omkring halvdelen af landets rumopvarmning nu er afklaret. Vi havde måske nok kunnet ønske os, at vi var længere fremme, men der har jo været meget at afklare; ikke mindst har vi også her i folketinget vedtaget beslutninger, der har medført, at en række kommuner måtte ændre på deres oprindelige planer.

Vi er tilfredse med den aftale, der blev indgået vedrørende opprioritering af vore indenlandske ressourcer i varmeplanlægningen. Det betyder, at vi fremover kan se frem til en reduktion af vor import af olie og kul, og opprioriteringen har også væsentlig betydning for vort miljø, ikke alene når det drejer sig om en formindskelse af luftforureningen, men også når det drejer sig om nedbringelse af nitratforureningen fra landbruget. Det er værdifuldt, at vi kan bruge halmen og gyllen, men lad mig dog bemærke, at vi forventer, at den halm, der afsættes til fjernvarmen, afsæt-

tes til priser, der også giver sig udslag i forbrugerpriserne.

Socialdemokratiet har gentagne gange gjort opmærksom på, at de lokale ressourcer også bør anvendes lokalt, og vi har gentagne gange fremsat et forslag omhandlende varmemforsyning i det, vi kalder område 4, altså områder, der ikke har adgang til kraftvarme eller naturgas. Det er fortsat vor opfattelse, at der skal skabes øgede muligheder for etablering af kollektive varmemforsyningsanlæg, men det har vist sig, som vi også har påpeget, at de eksisterende finansieringsmuligheder ikke er tilstrækkelig attraktive set i forhold til forbrugerpriserne. Det er derfor nødvendigt, som både energiministerens egen redegørelse og rapporten fra planstyrelsen om varmeplanlægningen viser, med en indeksfinansiering, der kan løse op for disse projekters etablering. Vi har forstået, at ministeren er indstillet på at fremkomme med forslag, og vi vil naturligvis medvirke til, at der kan ske en udbygning af den kollektive varmemforsyning i disse områder. Vi ser gerne, at det bliver energianlæg, der udgør en kombination af de lokale muligheder. Socialdemokratiet vil derfor i denne samling fremsætte et beslutningsforslag, der kan fremme en sådan udvikling.

Naturgasprojektet har socialdemokratiet og regeringen været enige om siden forslaget i 1984, og siden da er der skabt politisk ro om det, hvilket har givet fremgang for afsætningen. Men selv om der har været en stigning i afsætningen, er der jo ikke helt tale om den udvikling, som var ønsket. Afsætning til industrien og fjernvarmeværkerne har været tilfredsstillende, hvad der ikke kan siges om salget til villakunderne, selv om de regionale selskaber har taget mere urtraditionelle metoder i brug. Et sådant vigende salg kædet sammen med faldende oliepriser berører naturligvis hele projektets nuværende økonomi, og jeg skal ikke undlade at gøre opmærksom på, at de seneste dages olieprisfald i hvert tilfælde virker foruroligende på socialdemokratiet. Det gør det også på ministeren, ved jeg, og vi mener, at der må komme en redegørelse om, hvad det kan betyde for det langsigtede projekt, som vi er enige om.

Socialdemokratiet er af den opfattelse, at naturgasprojektets økonomi må baseres på en vurdering over hele perioden, men dette betyder ikke, at man ikke skal være opmærk-

[Løvig Simonsen]

som på at rette en udvikling op, mens tid er. Det er derfor værdifuldt, at Nordjylland nu får naturgas. Det er gavnligt for projektet, men det er så sandelig også af stor betydning for det nordjyske erhvervsliv og for varmekunderne.

Eksportaftaler med Vesttyskland og ikke mindst Sverige er også væsentlige for projektet, og vi er positive over for de forhandlinger, der foregår mellem Swedegas og D.O.N.G. Vi synes, det er vigtigt, at D.O.N.G. bliver aktionær i Swedegas, så vi også er med sammen med de øvrige parter, der er interesseret i naturgasforsyning til Sverige. Der kan også heri ligge kimen til et nordisk samarbejde på dette område.

Vi kan vel nu se frem til en yderligere reduktion af den naturgasmængde, som elværkerne har forpligtet sig til at aftage, og dermed nærmer vi os det tidspunkt, hvor en forhandling med DUC er aktuel. Lad mig sige ganske klart, at vi forventer, at en sådan forhandling også yder sit bidrag til en forbedring af projektøkonomien.

Vi forudsætter fortsat et konstruktivt samarbejde om naturgasprojektet, herunder også om de forhandlinger, der nu ligger for, mellem Dangas og regionale selskaber om deres bidrag til projektøkonomien og også om en ændring af fællesaftalen mellem de regionale selskaber og Dangas, idet vi forudsætter, at ministeren er lydhør over for de regionale selskabers synspunkter.

Til afsnittet om elforsyning og kraftvarme har socialdemokratiet nogle kommentarer, som vi lægger stor vægt på. Vi er ikke enige med ministeren i, at der i den nærmeste fremtid skal tages stilling til etablering af yderligere eleffekt i Elsams områder. Vi mener, at tiden nu er inde til, at der bliver fokuseret mere på de decentrale kraftvarmeprojekter, således at den udvikling, der skal lægges til grund for EP 86, bliver baseret på, at ikke-kulfyrede decentrale kraftvarmeverker får en væsentlig placering.

Jeg har tidligere nævnt, at lokale energiresourcer bedst udnyttes lokalt, og samtidig har jeg peget på, at energibesparelser må have mere vægt i den kommende energipolitik. Jeg vil gerne understrege, at vi ikke, førend disse ting er afklaret, er indstillet på at tage stilling til en eventuel udbygning med større kraftværker, heller ikke, når det drejer sig om Fynsværket. Det haster ikke, hr. minister.

Hvad der derimod ligger for, er, at der tages stilling til et Storebæltskabel, og jeg går ud fra, at når vi får den bebudede rapport om etablering af en elforbindelse over Store Bælt, bliver der ikke brug for flere udvalg om den forbindelse.

Lad mig sige om kraftvarmeprojekterne, som jo er et væsentligt element i energipolitikken, at jeg går ud fra, at ministeren vil give de nødvendige dispensationer ud fra de samfundsøkonomiske hensyn, som også det radikale venstre lagde vægt på i forbindelse med gennemførelsen af regeringens straffeaktion over for kommunerne i december sidste år.

Til slut skal jeg kun sige, at vi på en lang række områder har haft et godt og konstruktivt samarbejde om væsentlige dele af energipolitikken. Det viser, at såvel opposition som regering erkender den betydning, vor energipolitik har for hele vort samfund. Regeringen kan også fremover få socialdemokratiet i tale, men det forudsætter lydhørhed over for vore synspunkter, og så frabeder vi os slige julepakker, som jeg går ud fra at ministeren selv har svært ved at leve med.

Annelise Gottfredsen (KF):

I Energiplan 86, som der henvises til skal fremsættes med mere udbyggede planer for fremtidens energiforsyning, har ministeren sagt, at målet er det samme som fremhævet i de foregående år: at sikre landet stabil og økonomisk optimal energiforsyning under hensyntagen til miljøet, og det olieprisfald, vi oplever i disse år, ændrer naturligvis ikke noget ved den målsætning. Man må være forberedt på nye prisstigninger, om ikke før, så i 1990'erne, men ingen kan naturligvis vide det, og der er ud fra disse betragtninger et særligt hensyn at tage til de overvejelser vedrørende de store investeringer, som stadig skal foregå i energisektoren.

Uden det forventede baggrundsmateriale om EP 86 er det nok for tidligt at tage en dybtgående debat om alle forhold i energisektoren, og de interessante ting, som den socialdemokratiske ordfører trækker frem, vil jeg mene kan diskuteres bedre, når dette baggrundsmateriale fremkommer.

Men jeg vil fremhæve de væsentligste punkter.

[Annelise Gotfredsen]

Den stigende selvforsyning i oliesektoren er et glædeligt faktum, og det er naturligvis også et glædeligt faktum, at et stigende antal danske firmaer ønsker at deltage i eftersøgningen i Nordsøen. Hertil kommer nydannelsen af Dansk Operatørselskab, hvor samarbejdet mellem det offentlige og en kreds af private danske virksomheder på lige basis kan give baggrund for øgede aktiviteter i kulbrintesektoren.

Ministeren udtaler, at den udviste interesse for 2. runde er tilfredsstillende, og vi kan således forvente en række danske virksomheder integreret i efterforskningen i forbindelse med de nye koncessioner.

Oliepriserne har naturligvis betydning for interessen for efterforskning og indvinding, og hvor landet i øvrigt kan glæde sig over prisfald, er der naturligvis bekymring i oliesektoren, men jeg tror alligevel, der er grund til at lade glæden overskygge bekymringerne for landet som helhed. Investeringer foretages jo også på lang sigt, men givet er det, at olieprisen, som i dag er den laveste i mange, mange år, giver en væsentlig forringelse af det andet store investeringstunge område, naturgasprojektet, som også hr. Løvig Simonson nævnte.

De faldende gaspriser kan vi ønske forbrugerne til lykke med, men det er jo ikke en lykke for projektøkonomien, som vi ved er uhyre følsom.

Jeg vil gerne understrege ministerens ord: udsigten til faldende oliepriser og dermed faldende naturgaspriser må intensivere bestræbelserne for at holde økonomien i balance. Uden at gå i detaljer her kan vi jo ikke komme uden om, at dette har været et problem. Trods den øgede afsætning må omkostningssiden indtage en væsentlig plads i diskussionen om projektet, og også en omfattende forskning i andre anvendelsesområder vil blive nødvendig.

Vi vil med interesse følge forhandlingerne om DOPAS' køb af Swedegas, en yderligere udgift, som kan blive nødvendig for at afsætte mere gas til eksport til det svenske marked. Jeg har altid betragtet eksporten som en meget væsentlig del af projektet.

Den nye situation, som folketinget nu er i efter vedtagelsen af en planlægning uden kernekraft – en vedtagelse, jeg da beklager – må vi tage til efterretning. Jeg ved ikke, om en politisk beslutning i folketinget også æn-

drer de fysiske og kemiske love, men den politiske situation er i hvert fald en anden, og derfor er det klart, at de mange forskellige områder inden for vedvarende energi i forbindelse med EP 86 og i sammenhæng med de forskningsinitiativer, som der lægges op til, vil få en fremtrædende plads. Jeg hilser den aftale velkommen, som nu er truffet om vindmøllerne med elværkerne, og de enkelte justeringer, man nu må foretage på dette område, hilser vi også velkommen.

Mange af disse projekter slider stadig deres børnesko, og forskning og produktudvikling er en betingelse for at opnå fremskridt. Det er væsentligt, at dette foregår i nøje forbindelse med virksomhederne, og at der ikke foretages dobbeltforskning. Det er efterhånden ikke småpenge, der er anvendt på dette felt, og som skal anvendes i fremtiden. Forskningen foregår jo også internationalt, og jeg kan ikke undlade at gøre opmærksom på, at reformpakken i EF også vil lette mulighederne for forskning og udvikling på områder inden for den vedvarende energi.

Tørnæs (V):

Jeg vil gerne først takke energiministeren for en god redegørelse, der på udmærket vis beskriver den energipolitiske situation.

Den generelle situation er jo præget af rigelige forsyninger såvel internationalt som her i landet. At dette billede fastholdes, er af afgørende betydning såvel for erhvervenes konkurrenceevne som for landets økonomi som helhed.

Danmark må derfor virke for en fortsat udvikling, hvor der spares energi gennem rationel energianvendelse, og hvor olien gradvis erstattes af andre former for brændsel, som er til rådighed i rigelige mængder. Vi må altså på samme tid søge at bevare købers marked, hvad angår brændsel, og udskyde den dag længst muligt, da olien på ny igen kan blive knap. Læren fra 1973 og fra 1979 må ikke gå i glemmebogen.

Forbruget i Danmark er præget af, at der stadig spares, og at olie erstattes af naturgas fra vore egne felter i Nordsøen, af halm, der ellers brændes af på markerne, af træflisaffald osv. Den omstændighed, at der nu bruges mere energi til den stærkt voksende produktion og den nødvendige transport af

[Tørnæs]

varer, må ikke forlede nogen til at tro, at vi taber målet af syne.

Et markant træk i disse års anvendelse af de hjemlige ressourcer er halmen. Det har allerede været godt på vej, før der blev tale om forbud mod at afbrænde halm fra 1989, men en yderligere anvendelse af halm i gårdenes fyr og i egnede fjernvarmecentraler og andre større fyr må tilstræbes.

Særlig interessant er det igangværende forsøg på Masnedøværket med at fyre med halm sammen med kul i en normal kraftværkskedel. Det må meget håbes, at forsøget falder godt ud, og at der ad den vej kan findes en fornuftig anvendelse af de betydelige – og voksende – halmmængder, der er til rådighed, og som dels kan erstatte importeret brændsel, dels løse et miljøproblem, dels øge lokalområdets indtægter.

Vi skal ved en senere lejlighed diskutere den vedvarende energi, og jeg vil derfor blot sige nu, at det er vigtigt, at såvel vindenergi som biogasanlæg til stadighed bedres teknisk og får en bedre økonomisk standard. Støtten fra staten må løbende vurderes ud fra de gældende forhold med de nye anlæg.

Her kommer navnlig den faldende rente stærkt til udtryk. Virkningen af denne del af regeringens økonomiske politik viser sig ikke mindst i de kapitaltunge investeringer af den art.

Elværkernes forventede deltagelse i den videre udbygning af vindmølleparken er en konstruktiv plan, der tilfører ny eleffekt gennem vindmøllerne og gør det uden offentlig støtte, hvilket ellers måske ville have været nødvendigt.

Venstre ser med tilfredshed, at lokale møler stadig har deres plads i udbygningen af vindenergi. Netop det lokale engagement har også en folkelig betydning som fællesopgave, ikke mindst i tyndt befolkede egne.

Energiministerens redegørelse omfatter også den årlige redegørelse om D.O.N.G. Det er praktisk, fordi der altid vil være et vist sammenfald af emner, og fordi D.O.N.G.s virksomhed må ses som et led i den lagte politik. D.O.N.G. skal tjene som et redskab for samfundets energiformål, og det er efter venstres opfattelse godt på vej til at løse den opgave. Det store naturgasprojekt realiseres støt og jævnt, dog er der brug for at få flere parcelhusejere med, hvis det øko-

nomiske resultat skal svare til den flotte statistik.

Gasprojektets økonomi er som bekendt meget følsom over for de udsving i renten, olieprisen og dollarkursen, som vi oplever. Repræsentantskabet har understreget i sin beretning, at det er vigtigt at søge projektet organiseret således, at der er en højere grad af sammenfald mellem dispositionsret og ansvar. Det betyder, at opgavefordelingen mellem Dangas og de regionale selskaber bør revideres, og det burde der også være mulighed for, hvor man er kommet godt i vej og kan overskue udviklingen og mulighederne for de enkelte selskaber.

Gennem 1. og 2. udbudsrunde vil det forhåbentlig lykkes at få en bredere kreds af selskaber, danske og udenlandske, med i en hurtig efterforskning af den danske undergrund, ikke bare i Nordsøen, men også i de øvrige områder på land, i de indre farvande og i Østersøen.

Venstre er glad for, at det er lykkedes at få etableret et samarbejde mellem en række gode danske erhvervsvirksomheder og statselskabet D.O.N.G. om den opgave at være operatør. Det har fremskyndet og forbedret mulighederne for, at der i Danmark kan opbygges en egentlig dansk olieindustri ved siden af A. P. Møller.

Alt i alt finder venstre, at der er en god udvikling i dansk energipolitik. Den tegner sig for et øget bidrag til dansk økonomi og beskæftigelse, den har ført til en mere betryggende forsyningsituation end tidligere, og den har skabt bred enighed om de bærende principper.

Det gælder dog ikke spørgsmålet om kernekraftens anvendelse til elfremstilling. Her finder venstre, at det var unødvendigt og uklogt, at et flertal her i tinget sidste forår besluttede, at kernekraft ikke længere skal være en del af energiplanlægningen, ikke engang som en fjern mulighed omkring år 2000.

Riishøj (SF):

Ministerens redegørelse og den meget brede generelle debat, vi har i dag, er ligesom en prøveballon på, hvad vi kan forvente os af en energipolitik uden atomkraft, og i den forbindelse, hvad vi kan forvente af E 86, Energiplan 86, som jo er under udarbejdelse.

[Riisbøj]

Det er en meget kort redegørelse, vi har fra ministeren, men vi kan godt forstå, at den må være kort, i betragtning af at man er i gang med at udarbejde EP 86.

Vedrørende det generelle billede må man sige, at det tegner lyst i den forstand, at vi internationalt har fået et meget kraftigt prisfald på olien, som så har affødt et prisfald også på vores egen naturgas. Til gengæld afføder dette prisfald nogle farer. Der er en fare for, at vi standser op og bruger det som et pusterum i stedet for at fremme energipolitikken og gennemføre de nødvendige langsigtede energiinvesteringer og de fornuftige langsigtede foranstaltninger. Og selv om ministeren i redegørelsen siger, at kortvarige prisbevægelser som dem, vi har i øjeblikket på det internationale energimarked, ikke må svække bestræbelserne for at opnå en bedre energianvendelse og en bedre forsyningssituation, er hans redegørelse grundlæggende udtryk for, at han regner med, at den energikrise, som vi oplevede i 1970'erne, ikke vender tilbage.

Til det generelle billede hører – og det er det positive – at vi har fået en kortlægning af de indenlandske energiressourcer, der viser, at der er et meget stort potentiale, dersom vi handler hurtigt og samtidig handler langsigtet. Det er derfor i betragtning af de store indenlandske energiressourcer rimeligt, dersom vi sætter et stop for udbredelsen af energi, der bygger på importeret brændsel. Desuden har der været udmærkede kortlægninger af de store muligheder, der foreligger for elbesparelser i den forstand, at man indfører elbesparende teknologi, tekniske elbesparelser. Desværre spiller det synspunkt og de undersøgelser ikke nogen særlig stor rolle i ministerens redegørelse. Til det generelle billede hører også, at dansk energipolitik plages af, at energisektoren er splittet op i mange modsatrettede interessegrupper. Vi har naturgassektoren, vi har kulsektoren, vi har elsektoren, vi har fjernvarmeværkerne, og vi har den sektor, vi kalder vedvarende energi. Der er ikke rigtig nogen sammenhæng i de forskellige interessegruppers arbejde, og ministeren har ikke de beføjelser, der skal til for at gennemføre en overordnet styring på tværs af disse interessegrupper, ligesom han tilsyneladende heller ikke har den politiske vilje til at skære igennem og sige, hvilke interessegrupper der skal sættes på. Det plager

dansk energipolitik, ligesom det naturligvis har plaget dansk energipolitik, at vi har haft svage mindretalsregeringer, der ikke har kunnet gennemføre de nødvendige foranstaltninger.

Hvis vi går til olien og gassen, skal jeg understrege, at SF intet ansvar har for DUC-kontrakten, som er den, der har forhindret en fornuftig, langsigtet udnyttelse af naturgassen. DUC-kontrakten bør derfor genforhandles, eventuelt indgå i de forhandlinger om naturgasreserverne i Nordsøen, som skal gennemføres ifølge DUC-kontrakten. Men uden en afklaring af det langsigtede prisspørgsmål for naturgassen skal vi næppe forvente en rationel udnyttelse. Det er noget paradoksalt, at vi i dag eksporterer halvdelen af naturgassen og samtidig indfører kul for milliarder af kroner.

Vi har i SF heller ikke noget ansvar for den kunstige konstruktion Danop, som indgår i 2. udbudsrunde, og for den betragtelige bæring af de private selskaber i 2. udbudsrunde. Derom kan jeg henvise til den fælles indstilling, vi havde sammen med socialdemokratiet og VS i den forbindelse, herunder opfattelsen af glideskalaens forløb.

Derimod kan vi støtte en reform i retning af at styrke de enkelte regionale selskabers økonomiske ansvar, så vi undgår det, der har været en grundlæggende fejl i naturgassystemet: at økonomisk ansvar og beslutninger ikke har fulgtes ad. Vi kan fra SFs side naturligvis også støtte, at D.O.N.G. engagerer sig aktiemæssigt i Swedegas.

Går vi til varmeplanlægningen, er det SFs opfattelse, at tiden i betragtning af de store indenlandske ressourcer, der er konstateret, er inde til et stop for nye kulfyrede kraftværker. Vi udtrykker tilfredshed med, at socialdemokratiet, så vidt jeg opfattede hr. Løvig Simonsen, har den opfattelse, at der ikke er grundlag for at sige ja til nye kulfyrede kraftværker specielt inden for Elsams område. Jeg noterer mig, at ministeren i redegørelsen lægger op til at acceptere en sådan udbygning, men jeg opfatter socialdemokratiets udtalelser i dag sådan, at tiden ikke er inde til at sige ja, før vi har fået en fuldstændig afklaring af de decentrale kraftvarmeværker og udnyttelsen af indenlandske ressourcer, herunder biogassen, som trænger sig på. Ellers risikerer vi, at den rationelle og hurtige og

[Riishøj]

långsigtede udbygning af de indenlandske ressourcer standses.

Vi vil i varmeplanlægningen lægge vægt på en finansieringsreform med indekslån og brugergaranti for kollektive varmforsyningsanlæg og kan henvise til, at socialdemokratiet og SF i den forbindelse i høj grad har sammenfaldende synspunkter og agter at fremsætte et beslutningsforslag eller et lovforslag i den forbindelse.

Vi bør i det hele taget udnytte de positive erfaringer fra de forsøgsprojekter, som er gennemført i Vester-Nebel og Vester-Hjermitzlev, og gøre det hurtigt og rationelt i en periode, hvor der er luft for nye energiinvesteringer på grund af faldet i energipriserne. Vi mener, det er positivt, at naturgassen er kommet til Jylland – det hører med til det positive billede – men vi mener ikke, at naturgassen skal forhindre en øget anvendelse af lokale energiressourcer. Der kan komme en interessekonflikt her på grund af problemerne for naturgasprojektet.

Om elforsyningen og kraftvarmen skal jeg understrege, at vi har den opfattelse, at der ganske enkelt mangler en overordnet, forpligtende elplanlægning. Vi har ikke tillid til, at den planlægning skal foregå inden for elværkernes regie – én bestemt interessegruppe inden for energisystemet. Der burde fra samfundets side være en overordnet elplanlægning, der også har de nødvendige midler til at gennemføre de mål, som er fastlagt. I den forbindelse skal jeg understrege den vægt, der burde være lagt på dokumenterede muligheder for tekniske elbesparelser, som ikke i tilstrækkeligt omfang er indgået i elplanlægningen.

Vi lægger som sagt meget stor vægt på de decentrale naturgasfyrede kraftvarmeværker. Vi er kommet alt for sent i gang. De undersøgelser, som er igangsat, er blevet forsinket, og det burde være endnu en begrundelse for at sige nej til nye kulfyrede værker, sådan at den ting i hvert fald er på plads, før der overhovedet tages stilling til nye kulfyrede værker.

Vi får jo en særskilt folketingsdebat om den vedvarende energi, og jeg vil derfor fatte mig i korthed. Vi mener, at der i den samlede energiplanlægning bør indføres faste, forpligtende stigningstakter i anvendelsen af vedvarende energi.

Vi mener, det er godt, at elværkerne omstiller sig i udbygning med store vindmøller, uanset at engagementets karakter måske ikke ligefrem udspringer af begejstring for vedvarende energi. Vi skal ikke gå imod, at elværkerne udbygger med store vindmøller, blot det ikke indebærer, at der dermed lægges bånd på udbygningen af vindmølleprojekter og andre projekter inden for vedvarende energi på lokal basis. Det kan man frygte noget efter det indgreb, der er kommet i forbindelse med cirkulæret fra december måned.

Opsummerende vil jeg sige, at i det arbejde, der nu kommer omkring EP 86, som er utrolig vigtigt, mener vi at folketingsflertallet bør koncentrere sig om følgende punkter:

For det første at få indført en egentlig forpligtende, overordnet elplanlægning, der sikrer med hensyn til målene, men også med hensyn til midlerne, at den planlægning rent faktisk kan gennemføres. I den forbindelse vil jeg henvise til muligheden for tekniske elbesparelser. Der bør lægges stor vægt på øget anvendelse af indenlandske ressourcer, og det skal ske hurtigt og konsekvent med udnyttelse af de positive forsøgs erfaringer, vi har.

Der bør indføres en finansieringsreform for vedvarende energi og kollektive varmforsyningsanlæg baseret på indekslån med rentestøtte. Der bør ske en planlægning, som systematisk arbejder for en nedbringelse af kulforbruget. Vi skal støtte en aktiv elbesparelspolitik gennem afgiftssystemet, gennem forskning, gennem konsulentstøtte, men også ved en afgift på industriens elforbrug, en afgift, som eventuelt kan kanaliseres tilbage til energi i form af direkte støtte til indførelse af elbesparende teknologi. Det er et problem, at der er tale om store stigninger i elforbruget, specielt industriens forbrug, det, vi kalder procesenergi.

Endelig mener vi, at der bør ske en genforhandling af DUC-kontrakten, eventuelt i forbindelse med den forhandling, der skal ske nu i forbindelse med kortlægningen af og forhandlingerne om naturgasreserverne.

Det er de punkter, vi vil håbe der kan skabes flertal for i folketetingen.

Lone Dybkjær (RV):

[Lone Dybkjær]

Jeg synes, der som en start er grund til at notere sig, at 1985, eller årsskiftet, blev skel-sættende. Der skete to store ændringer i energiforholdene.

Den ene ændring var, at vi, siden vi sidst diskuterede tingene, har fået taget atomkraften ud af energiplanlægningen. Det betyder naturligvis også, at grundlaget for EP 86 er et væsentlig andet, end det var for EP 81, således som ministeren også antyder i sin redegørelse. Jeg synes, vi skal sige, at det ikke bare spiller en rolle for energiplanlægningen, men at det også spiller en rolle for den forsknings- og udviklingsindsats, vi skal have på hele energiområdet. Vi vil derfor tage vores tanke om et forskningsmøde om energisituationen op i udvalget, og vi er glade for, at ministeren tidligere har tilkendegivet en positiv holdning til et sådant møde.

Det andet er, at vi faktisk fik de sidste arealer i Nordsøen tilbageleveret. Det er muligt, at der er nogle diskussioner energiministeriet og de øvrige parter imellem, men i hovedprincippet har vi nu den totale undergrund tilbage. Det er vel trods alt den sidste brik i en meget stor opgave – hvis vi skal sige det lidt pænt – der hermed så nogenlunde er bragt på plads.

Ellers skal jeg komme ind på nogle enkelte punkter i energiministerens redegørelse og sige, at den er rimelig stilfærdig og præget af, at vi venter med en lidt større principiel debat, til vi har EP 86.

Jeg havde ikke tænkt mig at komme ind på spørgsmålet om vedvarende energi, idet vi jo får en særskilt forespørgsel om det. Jeg vil dog sige, at jeg ikke helt forstod SFs ordførers nervøsitet for, at der ikke skulle blive lokale projekter, når de store vindmølleparker gik over til elselskaberne. Jeg er lige ved at sige tværtimod. Hele baggrunden for, at de store vindmølleparker skulle gå over til elselskaberne, var, at der så blev meget større ressourcer til den øvrige del af den vedvarende energis sektor, så jeg synes snarere, der er grund til at glæde sig over det arrangement, end det modsatte. Jeg er fuldstændig overbevist om, at det vil føre til en øget aktivitet, og det er da også hele grundfilosofien i det system, der nu er opbygget på den vedvarende energis område.

Der er fire punkter, jeg har tænkt mig at tage frem. Det ene er besparelser, det andet er den overordnede struktur, det tredje er

gasprojektet, og det fjerde er et par bemærkninger om D.O.N.G./DANOP.

Jeg synes, det er meget vigtigt, at vi igen får taget hul på besparelsesdiskussionen. Det er vigtigt, at vi foretager en mere gennemgribende vurdering af, hvor langt vi yderligere kan nå ad besparellesvejen. Vi får ros af Det internationale Energiagentur og af OECD, og hvem der i øvrigt kan rose i denne sammenhæng: i Danmark går det mægtig godt. Vi sætter os ned og siger: det er også fint, og vi har også været dygtige. Jeg tror faktisk, vi kan nå længere. Jeg er ikke i tvivl om, at vi har været hurtige med at få en effektiv energiplanlægning her i landet, der også har ført til store besparelser, men jeg tror, vi kan komme endnu længere.

Jeg er enig med socialdemokratiet i, at et af de vigtige områder at tage fat på er elsektoren. SFs ordfører var også inde på det. Der er ikke tvivl om, at vi kan nå mere, dels ved, at de apparater, der er knyttet til elforbruget, bliver mere effektive i retning af at bruge mindre energi, dels formentlig ved en vurdering af, hvad der kan ske i industrisektoren. Jeg synes ikke, man uden videre skal acceptere et stigende forbrug på grund af et øget industrielt forbrug. Naturligvis skal der være den el til rådighed, de har brug for, men jeg synes godt, vi kan gå ind i besparelser på det her område. Det andet er naturligvis, at en mere rationel anvendelse af el vil kunne resultere i nogle energibesparelser, fremfor alt i nogle effektbesparelser, og dermed kan vi måske hindre en større udbygning af elsektoren.

Vi er derfor ikke indstillet på, at der udbygges store kraftvarmeværker, før vi har en vurdering af, hvad vi kan opnå på besparelsesområdet, om vi ikke kan nå ret langt på besparelsesområdet og dermed undgå udbygninger, lige så vel som vi synes, at nu må tiden være inde til, at vi får det Storebæltskabel bragt på plads. Jeg synes, det vil være godt, hvis elselskaberne selv kan finde ud af det.

Når det drejer sig om de overordnede strukturer, var SFs ordfører inde på, at der rent faktisk eksisterer en lang række konflikter på strukturområdet, som gør det vanskeligt at styre området hensigtsmæssigt.

Jeg vil godt slå fast, at jeg synes, konkurrence på området er fint. Jeg synes ikke, det skal være sådan, at vi har én stor, monopoli-

[Lone Dybkjær]

seret struktur, som af andre grunde kan vise sig at være vanskelig at håndtere.

Men jeg vil også sige, at udgangspunktet for konkurrence er, at den fører til, at tingene bliver billigere, ikke dyrere. Jeg synes, man skal prøve på at vurdere, om alle de interessekonflikter, vi har på energiområdet, rent faktisk fører til, at tingene bliver billigere, ikke det modsatte, om vi har det mest effektive system, og hvis ikke vi har det, hvad vi så kan gøre for at få en bedre struktur.

Vi ved allé sammen, at det er et fantastisk sammensurium af det offentlige og de private og koncessionerede og halvoffentlige værker. Det kan godt være, det er rigtigt at have alle disse former for organisationer inde i billedet, men jeg synes, vi må sikre os, at det bliver det mest effektive, vi får ud af det.

Jeg vil godt sige nogle ord om gasprojektet. Det gør jeg, fordi energiministeren i redegørelsen, sp. 3643 nederst, skriver:

»Der skal derfor nu indledes overvejelser om afsætningen af yderligere gasmængder.«

Jeg synes, at det nu drejer sig om, at vi ikke blot kigger på projektet D.O.N.G., men også kigger på det danske samfund, og jeg synes, at udgangspunktet må være, at det danske samfund rent faktisk får nogle indtægter af Nordsøen på gasområdet. Det er altså ikke nok, at vi koncentrerer os om at få den projektøkonomi, vi har været utrolig fikserede på de sidste år, til at blive bedre. Det er vigtigt, at vi nu tilgodeser det danske samfund. I dag er det sådan, at det eneste, vi kan få ud af det, er, at vi får en bedre projektforrentning, hvis vi i øvrigt får nogle energipriser, som ikke er særlig gode for det danske samfund, og det er en absurd sammenhæng.

Derfor må udgangspunktet for det, der skal ske, når der skal forhandles yderligere gasmængder, være, at nu er tiden inde til, at det danske samfund nyder godt af de muligheder, der er på gasområdet. Vi kan ikke være koncentrerede alene om olieområdet, og vi kan ikke længere acceptere, at det faktisk kun er en privat del af det danske samfund, der har mulighed for fortjeneste på det her felt. Det betyder naturligvis, at der må blive tale om en helt anden gaspris, og hvad man nu i øvrigt kan forestille sig, royaltymbetragtninger, og hvad ved jeg, hvis der skal ske en yderligere udvinding af gassen i Nordsøen.

Det mener jeg må være en overordnet mål-sætning, hvis der skal indledes nye gasfor-handlinger, sådan som ministeren antyder.

Jeg skal til sidst komme med nogle be-mærkninger om D.O.N.G., som er naturligt afledt af det, jeg har sagt om gasprojektet.

Vi har været utrolig koncentrerede om at få projektet D.O.N.G. til at fungere, og det synes jeg der har været meget gode grunde til. Jeg synes også, at vi må prøve på at nå til en eller anden form for konklusion med hen-syn til, hvordan strukturen skal være, når det drejer sig om D.O.N.G.-projektet som hel-hed. Her tænker jeg naturligvis på de regio-nale selskaber. Jeg håber på, at vi i løbet af 1986 kan nå en endelig afklaring på det her. Udgangspunktet for os er, at de regionale selskaber bliver selv bærende. Vi tror, det er den eneste reelle måde, vi kan få en fornuftig projektøkonomi på. Man får en optimal pro-jektøkonomi, hvis de, der vedtager tingene og udvidelserne, også er økonomisk ansvarli-ge for dem.

Jeg skal som mine allersidste bemærknin-ger sige et par ord om DANOP. Jeg ved godt, at SFs ordfører sagde, at DANOP-kon-struktionen havde SF bestemt ikke ansvar for. Jeg vil gerne sige, at jeg med glæde tager mit medansvar for den konstruktion. Vi men-ner, at det er den rigtige måde at komme videre i projektet på. Vi mener, det har en række fordele at have den kobling mellem det private og det statslige engagement på det her område. Vi er derfor meget tilfredse med, at der blev opnået den løsning, som er skitseret, at DANOP fik den struktur, det fik. Vi håber på, at det vil vise sig at være en bæredygtig organisation, når vi har afsluttet forhandlingerne om 2. udbudsrunde, hvor DANOP får nogle operatørskaber.

Birgith Mogensen (CD):

På det energimæssige område arbejder vi os støt og roligt frem mod større selvforsy-ning. Det er glædeligt, og det viser sig, at vi allerede i år får en produktion af olie og na-turgas, der svarer til omkring en tredjedel af det samlede olieforbrug i Danmark. Dette betyder selvsagt væsentlige valutabesparelser, og man kan kun håbe, at såvel de eksisterende investorer som de kommende vil reinve-istere overskuddet i øget olie- og gasprodukti-on på dansk område. I denne forbindelse må

[Birgith Mogensen]

vi ikke glemme, at olie- og gasproduktionen i øjeblikket giver beskæftigelse til omkring 9.000 danskere.

Energipolitikken på kulbrinteområdet er lagt i faste rammer, og i CD mener vi, at man må fastholde en politik, der giver investorerne tillid til, at det på længere sigt betaler sig at søge efter og at udvinde kulbrinter på dansk område. CD er således enig med energiministeren, især i synspunktet, at vi må sikre danske virksomheder optimale muligheder for at deltage i den teknologiske og beskæftigelsesmæssige udvikling, der kendetegner offshoresektoren i dagens Danmark.

På et enkelt punkt kan CD have sine tvivl: det er måske ikke den bedst tænkelige løsning, at private danske virksomheder som operatører skal arbejde snævert sammen med et datterselskab af D.O.N.G., der som stats-ejet virksomhed over for udenlandske investorer måske vil stå som en del af den danske stat og derved risikere at få ry for at nyde samme statslige beskyttelse som de norske virksomheder. Konkurrencen må være fri også på dette marked, hvis danske virksomheder skal tilkæmpe sig offshoreerfaring og dermed få en reel chance for at hævde sig på det internationale marked.

På samme måde er det vigtigt, at de udenlandske selskaber, der søger koncession på dansk område, får mulighed for at vælge frit imellem de konkurrencedygtige operatørselskaber, danske som udenlandske, som byder sig til.

Naturgasprojektet udvikler sig også, og jeg er meget glad for, at det endelig er lykkedes at få Nordjylland koblet på gasdistributionen på samme vilkår som det øvrige land. Jeg håber, at bestræbelserne for at få placeret en gasteknisk uddannelsesinstitution i Nordjylland må krones med held, så vi får den nødvendige uddannede arbejdskraft til projektets gennemførelse. Der er foreløbig syv kommuner, der er med, og aftalen har betydet, at der ikke bliver opført kulfyrede fjernvarmeværker i flere af de omtalte kommuner.

De miljømæssige hensyn vil komme til at veje tungere end hidtil i den totale varmeplanlægning, og det er af afgørende betydning, at vi også giver utraditionelle energikilder mulighed for at bevise deres værdi. Her kan jeg ikke undlade som stor EF-tilhænger at påpege de store summer, vi får fra EF til

alternativ energiforskning og forsøg. Det er en tanke værd i disse tider.

Selvfølgelig skal vi være meget miljøbevidste, men mon ikke vi er kommet ud på overdrevet, når man i dagspressen kan læse, at der i vinterhalvåret og i visse perioder om sommeren skal nedlægges forbud mod boring af hensyn til søfugle og livet på havbunden? Jeg håber ikke, at det bliver udfaldet af de forhandlinger, som foregår mellem fredningsstyrelsen, miljøstyrelsen og energiministeriet.

CD er som sagt tilfreds med den energipolitiske udvikling herhjemme, men vi tror, at der i de kommende år skal ses nøjere på en udjævning af varmforsyningspriserne på landsbasis. Jeg er lidt nervøs for, at det, hvis den nuværende udvikling fortsætter, ikke vil være i harmoni med ønsket om en ensartet udvikling, som også styrker levevilkårene i landsbyerne og i de svage egne. På denne baggrund er planstyrelsens forslag til virkemidler afhængige af lovinitiativer til udjævning af forskellene interessante. Et enkelt eksempel: efter nugældende regler har kommunalbestyrelsen ikke megen indflydelse på den lokale prispolitik, hvilket betyder, at man lokalt ofte afholder sig fra at styre varmforsyningen, altså det modsatte af lovens hensigt.

Å propos lighed er det glædeligt at konstatere, at elpriserne ifølge elprisudvalget ikke længere er så forskellige, som priserne øst og vest for Store Bælt tidligere har været.

Energiministeren har givet udtryk for, bl.a. over for energiudvalget, at vi herhjemme i løbet af 1990'erne kan komme ud i en ny energikrise, hvis ikke vi viderefører de hidtidige energipolitiske bestræbelser. Med til disse hører, at vi skal være energibevidste. Informationskampagner skal fortsat gøre borgerne opmærksomme på, at selv om energipolitikken ligger i faste rammer og går godt, er det ikke ensbetydende med, at vi bare kan bruge los.

CD vil gerne takke energiministeren for en fyldestgørende redegørelse, og vi ser frem til Energiplan 86, som formentlig kommer omkring november 1986.

Tinning (VS):

Jeg skal ikke takke for nogen fyldestgørende redegørelse, bl.a. fordi jeg ikke kan få øje

[Tinning]

på den. Det forekommer mig, at redegørelsen helt igennem er uinspireret og tangerer det gabende kedsommelige. Det forekommer mig også, at debatten bevæger sig på samme niveau, og det forekommer mig om muligt endnu værre, at jeg ikke selv vil være i stand til at ændre afgørende ved dette forhold.

Jeg tror, at hvis der skulle være sket bare en lille smule i debatten i dag, hvis vi skulle have haft bare en lille smule sus hen over stolerækkerne, så skulle vi have diskuteret starten på Energiplan 86. Det, alle siger er grunden til, at det hele er så tyndt i dag, er, at nu skal vi have en Energiplan 86.

Ministeren har lovet eller sagt til energipolitisk udvalg, at når arbejdet med planen er mere fremskredet, og når hovedlinjerne for energiplanen begynder at tegne sig, vil han være indstillet på at deltage i en nærmere drøftelse med udvalget af den energiplans hovedindhold.

Hvis ministeren var kommet til mig og havde sagt: hr. Tinning, hovedlinjerne er endnu ikke begyndt at tegne sig for mig, så jeg ville høre, om ikke vi kunne vente et par måneder; så vil jeg til gengæld love, at der vil komme en redegørelse med en smule kød på, som vi kunne diskutere – så havde jeg sagt: ja men lad os vente et par måneder; lad os vente, til ministeren har noget, der bare ligner hovedlinjerne til en energiplan, så kan vi diskutere det, fremfor at ministeren nu er forpligtet til at komme med noget, som vi andre er forpligtet til at kommentere, og så går det derudad.

Jeg skal derfor i al korthed springe hele den del af ministerens redegørelse, som handler om andet end Nordsøen, over. Det var da de første 10 sider. Vedrørende Nordsøen synes jeg til gengæld, der er grund til at komme med nogle bemærkninger, mest fordi der faktisk er sket en hel del, siden vi sidst havde det oppe.

Vi har den situation – jeg tror, det var hr. Riishøj, der var inde på det – at vi på den ene side eksporterer gas – og redegørelsen handler også om de mange muligheder for gaseksport – og på den anden side importerer kul. Jeg er enig med fru Lone Dybkjær i, at der nok er grund til at stoppe op og sige til sig selv: vi ved godt, at vi lever i en tid, hvor ordet »eksport« er et af de mest positivt ladede ord, man overhovedet kan støve op, ud over »firkløver« og »optimisme«. Men

alligevel skulle vi måske spørge: er det så vigtigt at få eksporteret den gas så hurtigt som muligt, så dyrt som muligt, eller er det vigtigere at forsøge at anvende de ressourcer, der ligger derude, på en samfundsmæssigt mere hensigtsmæssig måde? Deri kunne ligge at eksportere noget mindre og til gengæld bruge det indenlandsk mere fornuftigt. Det synes jeg bestemt der er god grund til at diskutere.

Jeg mener også, der er grund til at diskutere situationen, hvor vi har fået at vide af energiministeren, at i 1985 har kulbrinteskatten indbragt 90 mill. kr. Samtidig har vi den særlige konstruktion, at når DORAS har en fortjeneste, bliver 90 pct. af det, de tjener, naturligvis straks inddraget og puttet i statskassen. I 1985 var det 240 mill. kr. Det vil altså sige, at når der kommer noget ud af de aktiviteter, der udfolder sig i forbindelse med olierøret, så ryger pengene lige i statskassen.

Kulbrinteskatten fungerer som bekendt fuldstændig håbløst i forhold til de forhåbninger og forudsætninger, der var for den. Jeg mener, det er en situation, der bør laves om på. Socialdemokratiet er kommet med et beslutningsforslag om en skærpelse af kulbrintebeskatningen – man kalder det en fremrykning – og det synes vi er en udmærket idé. Under alle omstændigheder er det fuldstændig grotesk, at vi har en kulbrinteskate, som ikke giver noget. Til gengæld skal olierørsafgiften give staten indtægter i forbindelse med Nordsøaktiviteterne. Det er da i bund og grund absurd. Endnu mere absurd er det selvfølgelig, at vi har en gaskontrakt, som medfører en gaspris, der er helt vanvittigt råbende høj. Under alle omstændigheder skal denne kontrakt, som vi har sagt det før, selvfølgelig genforhandles, stod det til os, hvilket det ikke gør endnu som bekendt.

Så vil jeg godt sige nogle få ting om DANOP. Jeg mener, at det ikke er noget tilfælde, når den konstruktion indbragte Holger Lavesen en forside på Børsens Nyhedsmagasin. Det er heller ikke noget tilfælde, når man kalder det en genialitet derfra, og jeg tror heller ikke, det er noget tilfælde, at fru Lone Dybkjær siger, at det indebærer mange fordele med dette samarbejde mellem staten og de private, uden i øvrigt at beskrive de fordele nærmere. Hvorimod fru Birgith Mogensen selvfølgelig beklager sig over, at der stadig væk er noget som helst, der dufter

[Tinning]

den mindste smule af offentlig sektor, der tillader sig at blande sig i, hvad de private foretager sig.

Det, det handler om, er vel egentlig, at skal vi have lavet en ordentlig kontrol med, en ordentlig styring af det, der foregår i Nordsøen, fra statslig side, så er vi simpelt hen nødt til at have et selskab, som har en egentlig selvstændig status. Det her handler ikke bare om: hvem må nu være for sig, og hvem må ikke være for sig, og hvem må være selvstændig, og hvem må ikke være selvstændig? Det handler om, at vi har et selvstændigt statselskab, som er i stand til at opbygge sin egen viden, sin egen know-how, som det hedder, sit eget kendskab til, hvordan arbejdet fungerer derude, og til, hvad der er af muligheder i det ene og det andet område på det ene og det andet felt, kort sagt en statslig virksomhed, som er i stand til at have sine egne vurderinger uafhængigt af oplysninger, som eventuelt skal hentes andre steder, og som også har oplysninger, som de private selskaber ikke har.

Et sådant selskab er det nødvendigt at opbygge, og et sådant selskab må selvfølgelig også have selvstændige forsknings- og udviklingsinteresser. Det er nødvendigt med den type selskab, hvis vi vil bevare forestillingen om, at en del af statens opgave i forhold til Nordsoaktiviteterne er at kontrollere og styre de private selskabers aktiviteter. Hvis vi ikke vil kontrollere, hvad de laver, hvis vi kort sagt vil finde os i, at de gør, som det passer dem, stort set, inden for nogle meget brede rammer, er det klart, at der ikke er nogen grund til et selvstændigt statsligt olieselskab.

Det er det, det handler om, og det er selvfølgelig derfor, man i kredsene omkring Børsens Nyhedsmagasin synes, det er så herlig fint, at nu sidder de private og det statslige selskab omkring det samme bord. Det første stykke tid vil det selvfølgelig være de private selskaber, der lukrerer på det, der er blevet bygget op, men siden hen vil vi se alle konsekvenserne af, at der ikke er nogen statslig kontrol med, at der ikke er nogen ordentlig statslig indsigt i, hvad der foregår derude. Det er lige præcist det principielle spørgsmål.

Jeg synes, at det på et tidspunkt kunne være godt at høre, hvad det er for mange fordele ved det her samarbejde, fru Lone Dybkjær mener at se, medmindre det er sådan, at fru Lone Dybkjær ikke synes, at der

bør være statslig kontrol eller indsigt eller styring. Så er det noget helt andet. Så er det sikkert en udmærket konstruktion.

Det viser sig også i et lille hjørne af det her, når vi snakker om opbygningen af et distributionsnet eller et fordelingsnet, hvad man nu vil kalde det. Vi mener, det helt klart ville være en god idé, hvis vi havde et statsligt olieselskab, som var i stand til at sælge direkte til storkunderne. Vi ved også – jeg mener, det er nævnt et eller andet sted i redegørelsen – at hvis man forestillede sig en sådan model realiseret, så ville en række af de private selskaber stille sig på bagbenene og gøre, hvad de kunne for at genere et sådant statsligt selskab. Det fortæller meget godt, hvad det er for nogle styrkeforhold, vi opererer inden for rammerne af.

For os at se er der ikke nogen fornuftig argumentation for, at vi ikke har et statsligt olieselskab, der kan afsætte direkte til storkunderne. Vi kunne eventuelt gå videre og udbygge et egentligt statsligt fordelings- eller distributionselskab helt ud i detailledet.

Til sidst skal jeg såmænd bare sige, at vi synes, det var en god idé, hvis ministeren havde været indstillet på i forbindelse med Energiplan 86 at tage en ordentlig, åben drøftelse med offentligheden, før der var lagt for meget fast. Det synes vi stadig væk er en god idé. Jeg synes selvfølgelig, det er udmærket, at ministeren på et tidspunkt vil snakke lidt med energipolitisk udvalg om, hvad det er, ministeren går og tænker. Men det kunne være mere interessant at få et rådkast til en Energiplan 86, som sagde: vi har de og de målsætninger for energipolitikken, vi har 3-4 muligheder for at nå det mål.

Så kunne vi invitere brede dele af offentligheden til at diskutere: hvad er godt, hvad er skidt, hvad kan bruges, og hvad kan ikke bruges? Så kunne vi måske få noget, der lignede en egentlig energiplan, og vi kunne måske på den baggrund få noget, der lignede en egentlig energipolitisk drøftelse. Det ville ikke være dårligt.

Steffensen (KrF):

Jeg vil gerne først takke ministeren for redegørelsen og udtrykke tilfredshed med, at det stadig væk er sådan, at et meget bredt flertal her i folketinget står sammen om landets energipolitik. Vi er alle sammen klar

[Steffensen]

over, at det simpelt hen er en nødvendighed for at få det bedst mulige ud af det. Det hovedsynspunkt synes jeg ministeren i høj grad har bestræbt sig for at tilgodese og efterleve, og derfor synes jeg, at de ting, der er i redegørelsen, er meget relevante. Jeg skal da gerne erkende, at de er præget af, at vi står over for at skulle have en ny energiplan vedtaget på et tidspunkt.

Der er én ting, der er helt klar, og som alle har givet udtryk for tilfredshed med, nemlig at Danmark får en større og større selvforsyningsgrad. Det har jo været alles intention igennem den sidste halve snes år, at vi kunne komme dertil. Der er grund til at glæde sig over, at det også er sket i 1985.

Med hensyn til efterforskning og indvinding er det også glædeligt, set under vores synsvinkel, at mange danske virksomheder er blandt ansøgerne. Vi er meget tilfredse med, at det nydannede danske operatørselskab, DANOP, også er med.

Vi deler helt de synspunkter, som er blevet fremført: at det er vigtigt med et fornuftigt samspil mellem det statslige og det private i vort samfund, og at det i sidste instans gerne skulle komme den enkelte samfundsborger til gode. Jeg vil også gerne sige, at jo før det kan ske, jo bedre naturligvis, men vi erkender, at det er nødvendigt, at det overordnede syn er, at økonomien hænger sammen i de store projekter.

De glædelige tendenser til prisfald på energien giver naturligvis i særdeleshed naturgasprojektet problemer. Det gør det i kraft af, at disse ting er så nært sammenknyttede. Det mener jeg vi må se på i dets helhed, inden vi begynder at udmønte fordelene ved, at vi selv bliver mere selvforsynende, til de enkelte samfundsborgere.

Vi vil gerne påpege fra kristeligt folkepartis side, at vi ikke må tabe det mål af syne, at udbygningen af de alternative energikilder skal fastholdes, sådan som der har været bred enighed om det i folketinget. Jeg tænker her på vindenergi projekter og biogas projekter og halmfyr projekter. Det er glædeligt, at ministeren har ofret et specielt afsnit i redegørelsen på den vedvarende energi. Vi ved, at vi herved kan løse flere problemer på én gang. En række miljøproblemer er nært forbundet med den måde, vi tackler disse forhold på. Det er glædeligt, at der her er tale om et stadig nærmere samarbejde mellem

energiministeriet og miljøministeriet. Jeg kunne specielt nævne den lov, som blev vedtaget i folketinget sidste år om forbud mod halmfabriering, og de forsøg, som nu er sat i gang med at bruge den overskydende halm som energikilde fremfor bare at brænde den af på markerne, og også de forsøg, som kører omkring biogas projekter.

Afsnittet om de vedvarende energikilder er interessant også på den måde, at man jo kan konstatere – hvad vi jo alle vidste – at elværkerne også er blevet interesserede i at gå ind i disse projekter – jeg tænker her på vindmølle projekterne. Det viser noget om, hvor nødvendigt det er, at vi har forhold i samfundet, der gør, at det er muligt for enkelte små og store virksomheder at tage fat på disse forsøg og disse initiativer for at få dem afprøvet og få dem sat i gang, for ellers kan vi ikke rigtig komme ud af stedet. Her har vi et godt eksempel på, at det er formålstjenligt at forske i og også give støtte til sådanne små projekter, der kan føre til det positive, vi nu ser på vindmølleenergiområdet.

Naturgasprojektet er i det sidste år blevet udvidet til Nordjylland. Det er vi også i kristeligt folkeparti tilfredse med, og vi er også tilfredse med, at det giver baggrund for, at strukturen for hele projektet hermed kan blive mere fastlagt, så markedet, som det hedder i redegørelsen, kan afgrænses på et mere sikkert grundlag.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsige, at vi fortsat vil være positivt medvirkende til, at den energiforsyning, som vi har haft bred enighed om her i folketinget, fortsat kan udbygges, så vi får alle disse mange elementer passet ind i en forsvarlig ramme.

Ove Jensen (FP):

Flere af ordførerne har været inde på de stigende halmmængder, der vil være til rådighed i de nærmeste år – det står vist endda også i redegørelsen fra energiministeren – og man har talt om den energireserve, der ligger her. Jeg mener, det viser, at man som sædvanlig herinde i folketinget ikke er klar over, hvad der faktisk sker ude omkring i landet.

Forholdet er det allerede nu – og har for øvrigt været det vel i over et års tid – at der er etableret så mange halmfyr både privat og offentligt eller halvoffentligt, at det i dag er næsten umuligt at købe et læs halm, hvis

[Ove Jensen]

man står og mangler det til sine husdyr. Hvis vi i Jyllandsområdet, hvor vi stadig væk har nogle husdyr, skal købe noget halm, ja, så kan vi måske finde den et enkelt stedovre i Østjylland, men ellers skal den fragtes fra Fyn og Sjælland til Jylland, og på trods af det laver man stadig væk halmfyrbåde privat og offentligt i de områder, hvor der i forvejen er stor mangel på halm. Man er altså lidt ude af trit med den praktiske virkelighed, hvis man stadig væk tror, at der er uanede mængder halm til rådighed. Det er det modsatte, der er tilfældet.

Ellers har vi jo i fremskridtspartiet fra starten været imod hele naturgasprojektet på grund af de store investeringer, der skal foretages, og som vil medføre, at det bliver næsten umuligt nogen sinde at få rentabilitet i hele dette foretagende. Udvikling med stigende oliepriser gør naturligvis, at det bliver lettere at få økonomi i projektet, og det fremgår jo også af energiministerens redegørelse, at selv om der har været et forøget salg til større kunder, så har det ikke ført til en forbedring af det samlede resultat. Energiministeren skriver jo også i redegørelsen, lidt indpakket ganske vist, at han ikke forventer, at han kan få balance i driften af naturgasprojektet i de kommende år. Realiteten er nok desværre den, at det vil blive næsten umuligt nogen sinde at få økonomi i dette store projekt, selv om man pålægger forskellige afdelinger, der har med varmforsyningen at gøre, at aftage gassen til en pris, som er helt urentabel for dem.

Hans Hækkerup (S):

Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger om den del af redegørelsen, der omhandler efterforskning og indvinding af kulbrinter og handel med olie og olieprodukter.

Energiministeren afslutter sin redegørelse med at sige, at regeringen også fremover er indstillet på at finde bredt funderede løsninger, som kan sikre den fornødne ro og kontinuitet på energiområdet. Jeg vil godt sige til ministeren, at det nu ikke kan siges at have været tilfældet på alle områder i 1985. Faktisk investerede vi i socialdemokratiet lang tid i forhandlinger med energiministeren om vilkårene for 2. udbudsrunde her i foråret, men alligevel kunne regeringen ikke leve op til de gribende ord, jeg citerede fra redegø-

relsen. Det lykkedes regeringen at tabe terrinen på gulvet, og den brede enighed, der var opnået, da vi godkendte 1. runde-tilladelserne, har ikke kunnet videreføres i 2. runde.

Det, der først og fremmest skilte os og regeringen, var den rolle, D.O.N.G.s datterselskab DOPAS skulle have. Vi sagde til regeringen, at vi godt ville være med til, at der oprettedes et fælles statsligt operatørselskab, men under den udtrykkelige forudsætning, at DOPAS samtidig fik mulighed for selvstændigt at være operatør. Men det ville regeringen ikke være med til.

I den aftale, der er indgået om oprettelsen af Dansk Operatørselskab, DANOP, har man pålagt DOPAS, at selskabet ikke må være selvstændig operatør, og jeg vil godt sige til energiministeren, at han ikke skal forvente, at socialdemokratiet vil gå ind for DANOP, før denne konkurrenceklausul er fjernet.

Jeg vil også godt nævne et andet punkt, som vi har været utilfredse med, og det er den lange ekspeditionstid i energiministeriet for godkendelse af vurderingsprogrammer. I adskillige tilfælde er der gået helt op til et år, før man har fået godkendt dem. Samtidig er det faldet os for brystet, at ministeren ikke har holdt sig til den sprogbrug, der står i loven. Når man laver en sådan erklæring, erklærer bevillingshaveren enten et felt for kommercielt, og det betyder, at han så inden et år skal indgive ansøgning om godkendelse af indvindingsforanstaltninger, eller også erklærer bevillingshaveren, at feltet ikke er kommercielt, og det betyder, at det skal tilbageleveres til staten. Så nemt er det altså ifølge loven, men desværre har ministeriet i de bilag, vi har modtaget, bl.a. talt om »kommercielt» og oven i købet »betingskommercielt». Det er der ikke noget der hedder.

Lad mig derfor blot sige, at vi ikke kan acceptere, at lovens klare regler forvanskes, og jeg har i øvrigt glædet mig over, at terminologien i energiredegørelsen på dette punkt er korrekt. Det regner vi så med at den også er fremover i de bilag, vi modtager.

Af redegørelsen fremgår det, at der i 1985 er afgivet kommercieltserklæring vedrørende fem forekomster, hvoraf de fire, Anne, Igor, Nord-Arne og Adda, erklæres kommercielle, men ministeren fortæller os ikke i redegørelsen noget om det femte felt. Måske er det Bo, men hvad så med Boye og Jens, som

[Hans Hækkerup]

der også skulle have været indgivet kommer- cialitetserklæring om, inden ministeren frem- sendte sin redegørelse?

I det hele taget synes vi, det er forbløffen- de, så lidt ministeren mener at folketingets energipolitiske udvalg behøver at vide om disse ting. Bl.a. har der været avisforlydender om, at DUC, som man skulle, inden den 2. december 1985 har erklæret Lola og Nils for kommercielle, men det har vi ikke hørt noget om i udvalget. Specielt det sidste påkalder sig vor interesse, fordi DUC - stadig ifølge aviserne - foreslår en løsning vedrørende Nils, som vi synes lyder overordentlig uhen- sigtmæssig, men det vil vi gerne høre noget om i udvalget.

Jeg har for en måned siden bedt ministe- ren orientere energiudvalget om disse ting, og jeg synes ærlig talt, det er for dårligt, at man ikke har gjort sig den ulejlighed at svare os inden debatten i dag.

Endelig vil jeg godt nævne, at vi i social- demokratiet også er utilfredse med, at det statslige olieselskab DOFAS ikke kan få lov til at markedsføre sine produkter på samme måde som andre olieselskaber, men denne liberale minister i denne liberale regering holder øjensynlig meget af konkurrenceklau- suler.

(Kort bemærkning).

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Hans Hækkerup, at jeg synes, det er en underlig æv-bæv-så-vil-vi-slet-ikke-være-med-hold- ning, han lægger for dagen på socialdemo- kratiets vegne. Et flertal i folketinget har fun- det, at den konstruktion, der blev lavet med DANOP, var den bedste, og at det var en betryggelse, at der var private virksomheder med, og at DOPAS alene ikke skulle varetage disse opgaver.

Men de opgaver, der skal varetages inden for DANOP, er jo ikke anderledes af den grund, og det er naturligvis beklageligt, at socialdemokratiet vil holde sig uden for disse ting. Men det må vi så tage til efterretning.

(Kort bemærkning).

Hans Hækkerup (S):

Jeg skal bare sige til fru Annelise Gotfred- sen, at der ikke er noget æv-bæv i dette her.

Som politiker må man tage stilling til det, der forelægges, og vi havde et ønske om, at DOPAS skulle have lov til at være selvstæn- dig operatør. Det havde energiministeren ikke, og derfor er partierne uenige. Det er der ikke noget mærkeligt i, og det vil selvføl- gelig også komme til at afspejle sig i vores holdning til de tilladelser, der skal gives.

Energiministeren (Enggaard):

Jeg vil gerne først takke ordførerne for den trods alt helt overvejende venlige be- handling, man har givet den redegørelse, som er fremlagt. Det gælder også socialdemokra- tiets ordfører, hr. Løvig Simonsen, der dog havde et meget beslutsomt tonefald, bemær- kede jeg; men jeg tror også, at man bag det beslutsomme tonefald skal notere sig en grundlæggende enighed om en række vigtige principper, og at der dermed også er givet udtryk for den opfattelse, som jeg meget de- ler, at en fornuftig energipolitik i Danmark næsten kun kan gennemføres, hvis der om nogle grundlæggende principper er overvej- ende politisk enighed.

Det forhindrer selvfølgelig ikke, at der kan være en række ting, som vi både kan og skal diskutere, som det også er tilfældet i debat- ten her i dag, men jeg tror ikke, man kan gennemføre store, langtrækkende beslutnin- ger, hvis det er sådan, at der er meget dybt- gående uenighed mellem de besluttende par- ter her i folketinget om disse ting.

Jeg vil imidlertid godt, inden jeg går over til at svare de enkelte ordførere, trække et par linjer op fra den seneste drøftelse her i tinget i 1984 og så til, hvor vi nu er i dag. Jeg synes, at vi kan være ganske tilfreds med, at de problemer, der dengang stod i centrum, overvejende har fundet en udrama- tisk, men såmænd også både konstruktiv og forhandlingspræget løsning. Jeg vil f.eks. glæde mig over den meget brede enighed, der i foråret viste sig om forslaget om at fremme de indenlandske energiressourcer i varmeforsyningen.

Jeg tror, at energipolitikken i den kom- mende tid vil bære præg af lidt større usik- kerhed, end vi har set det i de foregående år, og det er naturligvis en følge af udviklingen på de internationale energimarkeder, som også flere af ordførerne har været inde på det i deres indlæg.

[Energiministeren]

I øjeblikket falder oliepriserne på grund af den vigende efterspørgsel, og fordi udbuddet er større. Til at begynde med var det mest spotmarkederne, der gav efter, og det gør de stadig, men i de seneste måneder er der også tale om, at disse faldende oliepriser slår igennem på det øvrige marked.

Den tilsvarende udvikling gør sig selvsagt også gældende på de internationale gasmarkeder, hvor priserne er vigende i konsekvens af det olieprisfald, jeg omtalte. Det er også en følge af, at nogle lande som Sovjetunionen, Norge og Algeriet bringer store mængder af naturgas til salg på det europæiske marked.

Men udviklingen er dog mest markant på oliemarkedet, hvor vi kender den nye situation inden for OPEC, hvor man tilsyneladende har besluttet sig for at opgive sin mindsteprispolitik til fordel for en politik, der går ud på at sikre OPEC-landene en vis markedsandel. Der er betydelig usikkerhed om, hvad det kan komme til at betyde for olieprisernes udvikling på længere sigt, og jeg skal være mig for at fremkomme med prognoser herfor; al erfaring viser, at dette i praksis ikke er muligt, men jeg tror, at meget i den nærmeste tid vil afhænge af, hvor langt OPEC-landene vil og kan gå i deres bestræbelser for at genvinde de tabte markedsandele.

Men jeg tror også, det er rigtigt – det har flere ordførere været inde på, bl.a. hr. Tørnæs – at stille spørgsmålet: hvad vil der ske senere hen, hvad vil der ske, når vi kommer frem til 1990 og de følgende år? Da kan vi vel på ny være vidne til, at der vil være kommet en mangel på olie, og at nogle af de lande, som i særlig grad har store ressourcer, dermed får en stærkt styrket placering.

Den udvikling, vi har nu, giver os nok et pusterum og noget, der kan være til glæde også for det danske samfunds økonomi og for erhvervenes omkostninger og i et vist omfang også for familiernes, men jeg tror, at man skal være varsom med alene at tage bestik af fremtiden, sådan som det tegner sig på kort sigt.

Det er også blevet nævnt fra flere sider, at de faldende oliepriser vil påvirke naturgasprojektet i form af en belastning og dermed også økonomien i D.O.N.G., og det er jeg naturligvis enig i. Det understreger derfor også behovet for at regulere projektets økonomi, sådan at der kommer en nærmere

sammenhæng mellem økonomisk ansvar og dispositionsfrihed. Her er jeg helt på linje med det store flertal i D.O.N.G.s repræsentantskab, som har udtrykt et sådant ønske. Det glædede mig at høre disse synspunkter bekræftet af en lang række ordførere her i dag.

Koncernen står over for en række udfordringer, ikke bare som transportør og aftager af olie og gas, men også med den forøgede virksomhed som følge af 2. udbudsrunde og en ny rolle for selskabet i kraft af deltagelsen i Dansk Operatørselskab. Derfor påhviler der koncernen store opgaver i de kommende år, og det er noget, som vil kræve en høj grad af professionalisme. Derfor synes jeg, det er tilfredsstillende at se, at den igangværende ændring af organisationen nu er fuldført, sådan at opgavefordelingen er blevet mere klar, og at de centrale funktioner er blevet styrket.

Men også her gælder det jo, at de aktiviteter, som D.O.N.G. skal varetage på samfundets vegne, og andre dele af vores energipolitik er langsigtede projekter, der som baggrund kræver ro og kontinuitet. Derfor gentager jeg, at det er min bestræbelse fortsat at søge at skabe grundlag for, at der er et sådant bredt og holdbart flertal bag afgørende beslutninger.

Hr. Løvig Simonsen, der som sagt havde et beslutsomt tonefald i sin ordførertale, var navnlig beslutsom, da han omtalte spørgsmålene, som kunne være knyttet til den såkaldte julepakke. Nu var det imidlertid kun en del af julepakken, hr. Løvig Simonsen gik ind på. Med klædelig beskedenhed undlod den socialdemokratiske ordfører jo at gå ind i den situation, som også påvirker en række vigtige energiinvesteringer – herunder kraftvarmeprojekterne, som hr. Løvig Simonsen i særlig grad var inde på – nemlig det faldende energiprisniveau. Den omstændighed, at julepakken også indebar en justering af en række energifgifter, blev ikke omtalt. Jeg vil dog stiltørdigt sige, at jeg tror også, at de investeringer, som hr. Løvig Simonsen og jeg i fællesskab er interesserede i, er helt afgørende afhængige af, hvordan energiprisrelationerne er. Jeg synes nok, at det vil være rigtigt at nævne denne side af sagen på baggrund af, at socialdemokratiet afholdt sig fra at tage ansvar for en justering af energifgifterne i forbindelse med julepakken.

[Energiministeren]

Jeg underkender ikke, slet ikke, at de reguleringer i forhold til kommunernes økonomi, som var en anden bestanddel af julepakken, i form af, at man søger at reducere investeringsbehovet her i 1986, også her og dér kan påvirke nyttige energiinvesteringer. Det er jo af samme grund, der er indsat en bestemmelse om, at der kan dispenseres i tilfælde, hvor der er særlige samfundsøkonomiske hensyn at tage, og at der kan dispenseres i forbindelse med f.eks. vedvarende energi. De ansøgninger, som kommer fra kommunerne med det formål, er ikke alle kommet endnu; fristen er ikke udløbet, og det siger sig selv, at de vil blive vurderet med al den omhu, som de fortjener, netop for at sikre muligheden for at realisere de formål, som har den største værdi for samfundsøkonomien.

Men jeg advarer imod nu at opstille firantede regnestykker, som gør konsekvenserne op, for det er jo en sammensat problemstilling, vi her taler om. Det er et spørgsmål om, hvornår nogle påtænkte investeringer ville være gennemført og dermed kunne virke efter deres formål. Det er altså et spørgsmål om en eventuel udskydelses længde. Det er også et spørgsmål om, i hvilket omfang man ved det ændrede investeringsniveau påvirker prisdannelsen i en gunstig retning, for vi skal ikke glemme, at et hovedhensyn bag regeringens indgreb over for kommunernes investeringsaktivitet i 1986 har været det hensyn – hvor der er en fælles interesse mellem forsyningselskaberne og regeringen – at prisniveauet holdes sådan i ave, at man også nogenlunde får det for sine budgetterede udgifter, som var hensigten. Der er ingen af parterne, der får nogen glæde af det, hvis man som følge af en forceret anlægsvirksomhed får drevet prisniveauet i vejret på en sådan måde, at man derved har skadet økonomien i disse projekter afgørende.

Hr. Løvig Simonsen understregede behovet for, at besparelseslinjen med hensyn til energiforbrug fortsætter, og det har jeg også selv nævnt som en vigtig bestræbelse. Den omstændighed, at man har kunnet se, at visse sider af energiforbruget har vist en opadgående tendens her på det seneste, skal hr. Løvig Simonsen jo ikke opfatte på den måde, at det er det private energiforbrug, der dermed er på vej op. Der er meget, der tyder på, at det hovedsagelig skyldes den stærkt stigende aktivitet, som findes i erhvervslivet – og det

er vi forhåbentlig ganske enige om er en ønskelig ting – lige så vel som den omstændighed, at der fremstilles flere varer, jo også bevirker, at de skal transporteres. Derfor må ingen være forbavset over, at også transportsektoren kan vise et stigende energiforbrug i en sådan udvikling.

Jeg vil gerne bekræfte, at det er min hensigt her i dette forår at søge fremsat forslag om nogle ændrede finansieringsformer for en række energiinvesteringer, og at de f.eks. også kan vedrøre realkreditmulighederne. Det tror jeg også er et egnet grundlag for at vurdere, hvordan den økonomiske konkurrencemulighed for en række projekter, for den vedvarende energi, for anvendelse eksempelvis af de indenlandske energiressourcer i fjernvarmeforsyning osv., bedre vil kunne blive realiseret i den kommende tid.

Jeg vil også være opmærksom på, at netop det fald i energipriserne, som kommer til os udefra, naturligvis kan betyde en ændret konkurrencesituation mellem en række af disse energiformer, og det synes jeg vi bør diskutere. Jeg noterer f.eks., at indenlandske energiressourcer som halm og flis naturligvis i en periode, hvor der er faldende priser på de konkurrerende brændselsformer, eksempelvis olie og naturgas, naturligvis får en lidt ændret konkurrencesituation. Det er ting, som jeg tror vi skal være opmærksomme på og prøve at vurdere i sammenhæng.

Jeg har kort nævnt spørgsmålet om naturgasprojektet og den ændring af organisationen og ansvarsfordelingen, som der er bred enighed om at tilstræbe.

Jeg har noteret mig med glæde, at der fra de fleste ordføreres side, også fra hr. Løvig Simonsens, var tilslutning til, at man søger at fremme eksport af dansk naturgas også gennem den mulighed, som ligger i at træde ind i det svenske naturgasdistributionsselskab Swedegas, med den indflydelse, som kan følge dermed. Jeg vil godt understrege, at de nærmere vilkår stadig skal forhandles, og at jeg vil forbeholde mig min endelige stilling til det, indtil jeg kender de endelige vilkår. Men jeg har noteret mig den grundlæggende sympati for, at man fra dansk side ikke på forhånd afviser, at en større dansk gaseksport til Sverige er en vital ting ikke blot for gasprojektet, men også for det danske samfunds økonomi, og det er jeg enig i.

[Energiministeren]

Endelig var hr. Løvig Simonsen inde på spørgsmålet om de decentrale kraftvarmeværker, sammenhængen imellem den effekt, der kunne tilvejebringes gennem decentrale kraftvarmeværker – hvad enten de nu er baseret på biogas eller er naturgasfyrede anlæg eller måske endda halmfyrede anlæg, hvad jeg i princippet gerne så et forsøg gennemført med – og så den kommende udbygning inden for elværkerne. Hr. Løvig Simonsen har den samme interesse som jeg selv i, at redegørelsen om Storebæltskablet snart kan foreligge som en af de nødvendige baggrunde for at vurdere dette område. Men jeg ville godt fremsætte en lille advarende bemærkning: hvis man forventer, at man ved hjælp af disse i sig selv sympatiske og nødvendige tiltag med at øge anvendelsen af decentral kraftvarme gennem naturgas, gennem de andre hjemlige ressourcer, gennem en udbygning med vindenergi som den, vi netop har reorganiseret grundlaget for gennem aftale med elværkerne om mulighederne for stadig væk at have decentrale initiativer til en fortsat udbygning, vil jeg advare imod at tro, at man gennem tilvejebringelse af yderligere effekt på dette område fuldt ud er i stand til at erstatte muligheden for at fremstille elektricitet på den måde, som vi indtil nu har erkendt som den mest økonomisk, nemlig gennem anvendelse af kul. Jeg har noteret mig, at min forgænger i embedet, hr. Poul Nielson, forleden i et indlæg i et dagblad har erklæret sig enig i dette synspunkt. Jeg kan derfor kun være enig i hr. Løvig Simonsens forsigtige formuleringer på dette område – formuleringer, som var noget forsigtigere end f.eks. hr. Riishøjs – om, at man bør vurdere disse ting, inden man tager stilling til det. Jeg tror, en sådan vurdering vil føre til den konklusion, at det vil være farligt i dag at sige, at man kan undvære bestemte former for energifremstilling.

Fru Annelise Godfredsen var inde på vær-dien af, at en række danske virksomheder deltager på olie-/gasområdet gennem deres deltagelse i det nydannede operatørselskab. Jeg deler selvsagt denne glæde og vil godt understrege, at baggrunden for, at man – det har jo også været en udvikling, som jeg i høj grad har tilstræbt – har fået et samarbejde imellem en sådan række af betydningsfulde danske virksomheder og det statslige selskab, er den enkle situation, at vi ikke har ube-

grænsede ressourcer i Danmark på disse områder. Jeg tror, det er meget vigtigt, at vi koncentrerer de kræfter, som findes uden for DUC, med henblik på at etablere en sådan dansk virksomhed, der kan være grundlag for, at vi kan bygge yderligere en dansk olieindustri op i de kommende år.

Spørgsmålet om at forske i naturgassens andre anvendelsesmuligheder end de traditionelle er jeg enig i. Der sker også i et vist omfang allerede i dag forskning med henblik på at finde nyttige områder, hvor naturgasen kan finde en anvendelse, som er gavnlig for samfundsøkonomien, men som også erhvervsmæssigt kan betyde fremskridt.

Af de bemærkninger, som venstres ordfører, hr. Tørnæs, fremsatte, vil jeg erklære mig meget enig i synspunktet, at den nuværende energiforsyningsituation og prisudviklingen, som vi kender den, ikke må forlede os til at lade den lære, som de tidligere oliekriser, i 1973 og 1979, gav os, gå i glemmebogen. Jeg tror, det er vigtigt for de ting, som vi foretager i mange forskellige henseender i den kommende tid, at vi hele tiden har dette perspektiv for øje, og at der altså ikke er nogen grund til, at vi grundlæggende ændrer vores energipolitik, fordi nogle ydre omstændigheder for øjeblikket har ændret sig i en retning, som i øvrigt er til fordel for det danske samfund, og som vi derfor skal hilse med glæde.

Jeg har gennem mine generelle bemærkninger til dels svaret på nogle af de synspunkter, som hr. Riishøj var inde på i sit indlæg, bl.a. synspunktet om, at et prisfald kan indebære en vis risiko for, at nogle af de relationer mellem forskellige brændselsanvendelser, som vi har kendt dem og har vænnet os til dem, kan komme ind i en ny vurdering, og det synes jeg er rigtigt at overveje. Jeg synes også, det er rigtigt at understrege, at spørgsmålet om virkningerne for dispositionerne hos de mange, mange tusinde initiativtagere og beslutningstagere, der findes på energiområdet, jo også er af psykologisk art, og at derfor det ydre klima omkring energiforsyningen og prisudviklingen kan være medvirkende til, at man ikke får de beslutninger, som man måske gerne havde set. Det synes jeg at vi skulle søge at vurdere i en større sammenhæng i den kommende tid, når vi lidt bedre kan se omridset af, hvad den fremtidige prisudvikling indebærer.

[Energiministeren]

Med hensyn til hr. Riishøjs meget absolutte synspunkt, at man totalt burde stoppe for kulfyrede værker, har jeg til dels svaret hr. Riishøj allerede igennem min bemærkning til hr. Løvig Simonsen, og jeg vil understrege mine advarende bemærkninger imod at have meget firkantede betragtninger på dette område og navnlig at have dem på et tidspunkt, hvor sammenhængen i disse vurderinger ikke er til stede.

Hr. Riishøj var bange for begrænsninger for initiativer vedrørende vindmølleudbygning, men jeg vil gerne bekræfte – hvad også f.eks. fru Lone Dybkjær var inde på i sit indlæg – at der jo netop igennem det aftalegrundlag, som er tilvejebragt mellem energiministeriet og elværkerne, er skabt sikkerhed for, at der kommer en betydelig udvikling på vindmølleparker og store vindmøllers område, og at det sker i et supplement til den udvikling, som kan komme og bør komme igennem lokale engagementer, igennem vindmøllelav og andre grupper, som går sammen om den opgave at investere i vindenergi i det lokale område – med streg under det lokale område. Jeg tror nemlig også, at det har en meget stor betydning for vurderingen af disse engagementer, at man netop fastholder, at det er initiativer, hvor deltagerkredsen kommer fra et begrænset geografisk område. Jeg har noteret mig, at også Organisationen for Vedvarende Energi, O.V.E., har tilsluttet sig det synspunkt, at kommunkriteriet med en tilføjelse af et tillægsområde, hvor der er særlige forhold, der gør sig gældende, i virkeligheden er et fornuftigt udgangspunkt for at vurdere, hvad der er et lokalt engagement.

Fru Lone Dybkjær var inde på spørgsmålet om eludbygningen. Jeg har til dels svaret igennem de foregående bemærkninger og var også inde på behovet for, at man fik en stillingtagen til Storebæltskablet. Jeg forstod, at fru Lone Dybkjær grundlæggende var positiv over for tanken om at etablere et sådant kabel, men jeg vil godt for mit vedkommende afvente den redegørelse, som er på vej, og ikke foregribe den. Men under alle omstændigheder trænger vi til en afklaring på området.

Fru Lone Dybkjær var inde på den tankegang, at man også på elområdet som på andre energiforsyningsområder burde have en høj grad af konkurrence og have den med henblik på, at det kunne føre til billigere pri-

ser. Det er selvsagt en målsætning, som jeg tror vi kun kan være enige i alle sammen.

Men jeg vil også føje til, at en sådan formulering kan vel ikke og skal vel ikke føre til den konklusion, at den danske elforsyning i dag er ineffektiv eller dyrere end nødvendigt. Jeg synes, det ville være forkert, hvis man kunne drage en sådan konklusion ud af den, for jeg tror, at man, når man betragter den danske elforsyning og den måde, den er organiseret på, må konstatere, at den også i international sammenhæng er effektiv, og at forbrugerne derfor har en meget god måde at få deres elforsyning på, sådan som den er bygget op.

Ud over fru Lone Dybkjær har flere andre ordførere været inde på spørgsmålet om den situation, som kan opstå i det øjeblik, der viser sig at være behov for større gasmængder end dem, der i første omgang er sluttet kontrakt om. Jeg er enig i, at den forhandlingssituation, som kan komme op, kan give anledning til, at der derigennem kan tilgodeses en række hensyn for det danske samfund såvel som for gasprojektet, og der er derfor ingen uenighed mellem de ordførere, der har været inde på denne tankegang, og mig om, at der naturligvis er en sådan sammenhæng i disse ting. Det betyder naturligvis også, at vi alle må være stærkt interesseret i, at det videre forløb af gassalget i Danmark er sådan, at der er denne basis for disse øgede gasmængder. Det er en fornuftig, positiv udgangsvinkel for, at man kan få nogle fordele såvel for gasprojektet som for det danske samfund, som vi alle ønsker os.

Jeg kan naturligvis ikke være helt uenig med hr. Tinning i, at redegørelsen så vel som debatten her ikke er voldsomt oplivende, og jeg konstaterede, at hr. Tinning heller ikke havde til hensigt at ændre på dette forhold for sit bidrags vedkommende. Jeg skal dog gøre opmærksom på, at redegørelsen, som vi her har fremsat, skal ses i lyset af, at der dels er begrænsninger for, hvor meget man kan skrive, og at det dels også er et spørgsmål om, at det er hensigtsmæssigt, som det er sket, at have en debat om den energipolitiske redegørelse sammen med debatten om redegørelsen fra D.O.N.G. Jeg har ikke mødt nogle indvendinger imod det forløb, som er tilvejebragt i denne omgang, hvor man har taget disse to ting under ét. Det betyder selvsagt ikke, at det altid skal være sådan; der

[Energiministeren]

kan være andre forhold, der spiller ind i andre situationer, men vi har vel i det hele taget her i folketinget også behov for, at vi rationaliserer afviklingen af redegørelser, så langt som det nu er rimeligt af hensyn til behovet for en politisk afklaring om vigtige ting.

Jeg vil bestride hr. Tinnings synspunkt om, at der ikke er statslig indsigt i det, der foregår på olie- og gasområdet, herunder det, som foretages af efterforskning og indvinding af private selskaber på basis af koncession. Jeg kan ikke se, at der igennem de principielle synspunkter, som vi jo alle ved hr. Tinning står for, om statens stærkere engagement gennem en direkte selskabsmedvirken i disse aktiviteter, kunne tilvejebringes en bedre statslig indsigt.

Endelig skal jeg takke hr. Steffensen for hans positive bemærkninger til redegørelsen. Til hr. Ove Jensen vil jeg replicere med hensyn til anvendelsen af halm, at det er muligt, at hr. Ove Jensen i dele af landet i år, hvor der har været særlig ugunstige vejrforhold omkring bjærgningen af halm, kan påvise en situation, hvor der lokalt kan være et forsyningsproblem med halm. Det er muligt, at det nordvestlige Jylland, som hr. Ove Jensen jo kender bedre end de fleste andre, er i en sådan situation, også i kraft af at der dér findes en halmanvendelse til fjernvarmeforsyningen, men det er ikke et synspunkt, som bør gælde generelt.

Hvis vi ser på landet som helhed og de betydelige mængder af halm, som er i overskud, vil det stadig være rigtigt at søge at finde anvendelser for halm, hvor halm kan træde i stedet for importerede brændsler, og hvor man på samme tid derfor kan få den samfundsøkonomiske fordel, som er knyttet til denne importerstatning og de miljømæssige fordele, som er knyttet til, at det ikke fortsat skal brændes på markerne, som det i vidt omfang hidtil har været tilfældet. Her kan forholdene være vidt forskellige fra landsdel til landsdel, og forholdene på Lolland-Falster og Sjælland er klart afvigende fra dem, der gælder i store dele af Jylland. Derfor er det lidt af et puslespil i den kommende tids generelle varmeplanlægning at finde anvendelse for de indenlandske ressourcer på de steder, hvor de først og fremmest forekommer, og at finde et sådant samspil mellem halm,

træflis og naturgas, at man har tilgodeset de allerfleste af de gode formål, som ligger heri.

Hr. Hans Hækkerup var uden for ordførerrækken inde på en række bemærkninger vedrørende myndighedsbehandlingen af kommercialitetserklæringer, konkrete vendinger, som hr. Hans Hækkerup var utilfreds med, og at sprogbrugen skulle være mere korrekt osv. Det vil jeg naturligvis gerne tage under overvejelse ud fra den positive hensigt, som jeg forstod lå bag hr. Hans Hækkerups indlæg. Jeg tror, at der i forbindelse med en række af disse udviklingsplaner er mulighed for, at også hr. Hans Hækkerup ved nærmere indseende i de konkrete forhold og omstændigheder, som findes her, ikke vil være helt så uenig i regeringens holdninger som det, der tilsyneladende kom ud af indlægget her i dag.

Løvig Simonsen (S):

Jeg forstod på ministerens indlæg, at han fandt tonen i mit første indlæg meget bestemt. Jeg mente, at den var indtrængende, men den skulle også være gennemtrængende på det tidspunkt for at komme igennem salen. Det er jo så ikke nødvendigt nu, men jeg går ud fra, at mit indlæg nu vil være lige så indtrængende som det første.

Jeg var meget tilfreds med ministerens, skal vi sige, præambel til svar, nemlig spørgsmålet om den internationale olieprissituation, fordi jeg erindrer også udmærket godt, at vi har flere analyser både fra Det internationale Energiagentur og fra private konsulentfirmaer. Jeg har taget ministerens ord som udtryk for, at denne situation vil blive fulgt meget nøje, og at der i energiministerens overvejelser vil indgå både en langsigtet vurdering og selvfølgelig også en vurdering af de ting, der sker på spotmarkedet i dag, og som formentlig vil have gennemslagskraft også over for de aftaler, som ligger til grund for mange olieleverancer. De vil derfor også influere på vores situation, ikke kun på naturgasprojektet, men så sandelig også på vores indtægter fra Nordsøen. De kan også have den effekt – det kan vi ikke undlade at gøre opmærksom på – at den iver og interesse, der er for at efterforske i Nordsøen, kunne blive mindre.

Det er nogle ting, som jeg synes det er rigtigt vi får talt sammen om i fællesskab, for det er interesser, som hele folketinget må de-

[Løvig Simonsen]

le. Når ministeren har gjort sig disse overvejelser, håber jeg, vi får en redegørelse for disse ting, så vi kan drøfte det og se at nå frem til en konklusion på den situation, der tegner sig for os.

Det er ikke af klædelig beskedenhed, at jeg nævnte julepakken. Jeg synes, at det er udmærket, at ministeren får anledning til at påpege andre dele af julepakken end den, jeg tog op, og det skal jeg ikke fortænke ministeren i. Jeg vil dog holde mig til det, som jeg gjorde opmærksom på, nemlig den del, som jeg fandt særdeles besynderlig og uretfærdig.

Når man skærer ned på kommunernes bloktilskud over en bank, er det noget, kommunerne vil være meget utilfredse med, men det er dog således, at de enkelte kommuner bliver stillet lige. Her bliver man ikke stillet lige, heller ikke den enkelte forbruger. Den særlige paragraf, som blev vedtaget ved tredje behandling, hvorefter energiministeren bemyndiges til at undtage anlægsarbejder inden for vedvarende energi, forstår jeg er en bemyndigelse til at gøre det som helhed. Det er altså ikke kun noget, man kan gøre ved dispensation, det er en bemyndigelse, energiministeren har, og som vi har forstået han vil bruge i alle situationer.

Så kommer den tilføjelse, som virker generende, og som i hvert tilfælde ikke er præcis nok, heller ikke for de kommunale selskaber, som har aftalt eller skal til at aftale kontrakter, nemlig at ministeren i særlige tilfælde kan undtage anlægsarbejder inden for el- og varmforsyningsområdet. Jeg vil gerne spørge, om ministeren stadig væk er enig i det svar, han gav til kommunaludvalget den 8. december 1985 angående VEKS. Jeg er enig i, at det omtalte kraftvarmeprojekt må anses for meget værdifuldt så vel ud fra valuta-som miljømæssige synspunkter osv., for den bemærkning viser i hvert fald for mig at se en overensstemmelse mellem det, ministeren har sagt i dag, og det, der står. Det har vi vedtaget, og jeg må derfor gå ud fra, at et sådant projekt vil falde ind under dispensationsklausulen. Men skulle der være en del projekter, som ikke falder ind under dispensationsklausulen, vil vi i socialdemokratiet være meget villige til at høre på de mennesker, og jeg vil tage det op enten direkte over for ministeren eller i et eventuelt samråd.

Jeg har kun en enkelt bemærkning mere, og det er vedrørende udbygning af kulfyrede

kraftvarmeverker. Jeg forstod, at ministeren er meget skråsikker med hensyn til, at det kommer, og det synspunkt er der andre der deler med ministeren, forstod jeg. Men jeg har også den opfattelse, at hr. Riishøj er lige så skråsikker med hensyn til, at vi ikke skal have det.

Dér indtager den socialdemokratiske gruppe det fornuftige standpunkt, synes jeg, at vi gerne vil se, hvad EP 86 og den decentrale kraftvarmeudbygning kan betyde, før vi tager stilling, og så udelukker vi ikke, at der skal ske en udbygning med kulfyrede kraftvarmeverker, men der findes altså også andre muligheder, og derfor vi vi gerne have disse spørgsmål helt klarlagt, før vi tager stilling. Ministeren svarede ikke helt på spørgsmålet om Fynsværket, men det kan ministeren nå her i anden omgang.

Så vil jeg blot sige en enkelt ting mere, og det er vedrørende miljøet, som jeg ikke nåede i første omgang. Fru Birgith Mogensen brugte udtrykket i forbindelse med olieefforforskning. Dér vil jeg bare henvise til ministerens egen redegørelse om olieefforforskning i Nordsøen, hvor miljøaspektet er nævnt, men ikke er konkretiseret. Jeg vil gerne bede ministeren om at lægge stor vægt på de miljømæssige synspunkter også derude.

Riishøj (SF):

Det er blevet nævnt, at debatten her har været kedelig. Det er jo ikke, fordi det ikke drejer sig om store værdier for det danske samfund. Måske hænger det sammen med, at vi ikke inden for sektoren i øjeblikket har nogen persondramatik med fyringer og andre ting, som tidligere har givet nogle dramatiske debatter. Måske hænger det også sammen med, at vi ikke har en international energikrise, som jo nok var medvirkende til dramaet tidligere. Til gengæld skal man ikke vrudere debatter efter formen, men snarere efter indholdet, synes jeg nok. Denne debat var jo oprindeligt sat på dagsordenen samme dag som EF-debatten den anden dag, og uden at forklejne betydningen af den afstemning, er det nok noget af en proportionsforvrængning, hvis man ser på de værdier, vi taler om for det danske samfund, når denne debat nærmest bliver betragtet som en total antiklimaks i forhold til EF-diskussionen.

[Riishøj]

Men tilbage til ministerens svar. Hvis man skal drage nogen konklusioner af den diskussion, vi har haft i dag, har jeg hæftet mig ved fru Lone Dybkjærs bemærkninger om, at samfundets interesser denne gang må komme først inden de forhandlinger, der skal foregå med DUC, underforstået at disse interesser ikke har spillet nogen rolle i tilstrækkeligt omfang under de tidligere. Det er dog et signal om, at det er en utilfredsstillende udvikling, vi ser i udvindingen af naturgas og olie i Nordsøen, og at de prisrelationer, som blev resultatet af DUC-kontrakten, i allerhøjeste grad har været hæmmende for en fornuftig anvendelse af naturgassen i det danske samfund. Der er dog et signal her, som vi i hvert fald agter at udnytte, og jeg deler helt hr. Hans Hækkerups utilfredshed med de informationer, vi har fået om de meget afgørende kommerzialitetsvurderinger i Nordsøen.

En anden konklusion er, at vi stadig væk er på usikker grund med hensyn til fortolkningen af decemberindgrebet over for kommunernes energiinvesteringer. Øjensynlig bliver det et slagsmål mellem ansøgninger fra selskaberne og ministeriet, og det slagsmål er åbenbart i den indledende fase.

Hvad angår Fynsværket, har vi nok også fået nogen afklaring i den forstand, at socialdemokratiet vil afvente tilladelse til nye kulfyrede værker, indtil vi har EP 86, og indtil vi har en afklaring af spørgsmålet om de decentrale naturgasfyrede værker og i det hele taget af – sådan forstod jeg det også – den fremtidige anvendelse af indenlandske brændsler, her ikke mindst anvendelsen af biogassen i relation til NPO-redegørelsen. Så indtil det er afklaret, får vi åbenbart et nej fra socialdemokratiet. Det må vel være konklusionen helt konkret med hensyn til Fynsværket. Derfor vil jeg også spørge ministeren, hvilken konklusion ministeren drager med hensyn til den sag.

Så er der diskussionen om elværkerne og vindmøllerne. Jeg støttede den tanke, at elværkerne skulle gå ind på dette område, men det kan ikke bortforklares, at det fra elværks-side er blevet udlagt sådan, at elværkerne nu i hvert fald gerne vil have et monopol på området, og umiddelbart efter aftalen får vi så det berømte cirkulære, der meget drastisk indførte en grænse på 5 km for opstilling af vindmøller, og den sammenhæng synes jeg nu ikke man skal overse. Det har vi så fået

ændret, kan jeg forstå, til 10 km, men jeg vil gerne spørge ministeren med hensyn til fortolkningen af dette cirkulære, om det nu står fast, at kilometergrænsen bliver 10 km, og om det står fast, at de, der har indleveret ansøgninger, har en automatisk dispensation, forudsat det drejer sig om lokale projekter med en radius på 10, muligvis 20 km. Jeg synes, at de, der har haft ansøgninger inde, må have et hurtigt svar.

Endelig vil jeg spørge ministeren, hvornår vi kan forvente – ikke på dato, men måske på måned – at vi får EP 86, altså tidsrammen for denne nye energiplan, og om ministeren er villig til inden den endelige udarbejdelse at foretage det, vi har kaldt en midtvejshøring, dvs. en offentlig debat, som minder ud i en egentlig høring om EP 86, hvor de organisationer og bevægelser, som er meget engageret i det spørgsmål, får lejlighed til at udtale sig. I dag har vi måske fået nogle signaler, hvordan folketetinget står i den sag, men jeg vil altså gerne vide, om ministeren er villig til også at høre andre.

Lone Dybkjær (RV):

I betragtning af de bemærkninger, der er faldet fra hr. Tinning om debattens kedelighed, skal jeg ikke forlænge den synderlig. Her synes jeg problemet i modsætning til andre skuespil er, at aktørerne selv har hovedansvaret for indholdet.

Jeg skal i øvrigt til ministeren sige, at jeg er grundlæggende positiv over for et Storebæltskabel; det har jeg alle dage været. Jeg har ikke kunnet se hensigtsmæssigheden i, at Danmark var adskilt i to på dette felt. Alt taget i betragtning synes jeg, det må give en større sikkerhed, at vi har et Storebæltskabel. Jeg kender alle argumenterne om Norge, Sverige og Tyskland, men alligevel synes jeg, det må give en anelse større sikkerhed, og derfor har jeg været tilhænger af et Storebæltskabel også uden a-kraftværk.

Jeg ville med mine bemærkninger om konkurrence ikke antyde, at elselskaberne fungerede ineffektivt. Jeg sagde, at vi har en struktur på elområdet præget af offentlige, private, koncessionerede og kommunale værker. Gassektoren har én organisationsform som baggrund, elsektoren har en anden, og fjernvarmeværkerne har en tredje osv. Det kan godt være, at disse forskellige strukturer, der

[Lone Dybkjær]

under en eller anden form dirigeres og styres fra energiministeriet, er hensigtsmæssig, men jeg synes nok, vi kan spørge os selv, om det nu også er det mest effektive. Jeg synes, det må være en overordnet målsætning at sikre, at vi får den billigst mulige løsning, altså at der er en konkurrence, som sikrer, at tingene bliver billige og ikke uhensigtsmæssige i retning af, at der kommer dobbeltforbrug nogle steder og spildforbrug andre steder, fordi man ikke kan blive enig.

Ministeren tolkede mine bemærkninger om gasprojektet, som om jeg sagde, at der var behov for yderligere gas. Ja, det ved jeg nu ikke om der er, og det synes jeg man må undersøge. Sådan som gasprojektet ser ud nu og forsåt skal se ud, er det, der virkelig skulle bære gasprojektet, det, at der var villakunder, der økonomisk kunne bidrage, fordi der var tale om oliefortrængning. Det er stadig væk dér, det kniber i gasprojektet. Vi har stadig væk ikke en tilstrækkelig tilslutning fra villakundernes side og dermed ikke en tilstrækkelig gasoliefortrængning, og det er det, der virkelig skal bære projektet økonomisk.

Det er den ene vurdering, man må foretage, før man overhovedet begynder at udvide.

Det andet, jeg sagde, var, at jeg synes, man skal tilrettelægge en struktur, der sikrer, at det danske samfund som sådant får en virkelig indtægt af en eventuel yderligere gasudvinding, og hvis man ikke kan få det, synes jeg, man skal tøve med at give tilladelser til yderligere udvinding.

Hr. Tinning efterlyste statslig kontrol i udbudsrunderne og efterforskningen i Nordsøen. Det mener jeg der er via D.O.N.G.; operatørselskabet har ikke ændret på det. Hr. Tinning efterlyste nogle argumenter for, at de radikale gik ind for et operatørselskab, og jeg skal nævne et par. Det ene er, at jeg mener, det er vigtigt, at industrien inddrages i helé denne sektor. Jeg tror, en effektiv måde at lave know-how-spredning på er, at man er direkte engageret i arbejdet, altså at man direkte medvirker i operatørselskabet.

Et andet argument er, at jeg også tror, kombinationen giver en mere effektiv struktur for statsselskabet. Det er sådan, at D.O.N.G.-strukturen er den bedste af alle verdener: den har alle aktieselskabets fordele, men ikke ulemperne. Den har fordelene ved at kunne handle som et aktieselskab, og

den har ikke ulemperne i form af den risiko, som et aktieselskab normalt har. Det er en meget favorabel situation, og derfor har jeg syntes, den ikke skulle videreføres i forbindelse med et operatørselskab. Jeg har været interesseret i en kombination af private og statslige, fordi jeg mente, det også set fra vores side ville give en bedre styring af selskabets udvikling.

Tinning (VS):

Hr. Riishøj nævnte spørgsmålet om, hvorvidt debatten var kedelig eller ej. Det handlede nu ikke så meget om formen som om indholdet. Det har jeg været enig i hele tiden. Det, jeg efterlyste, var et ordentligt grundlag for hele den del af ministerens redegørelse, som ikke handler om Nordsøen. Jeg sagde – og dér er jeg enig med ministeren – at vi ikke altid behøver at gøre tingene magen til den måde, vi gjorde det på sidst. Jeg sagde, at et bud på hovedlinjerne i energiministerens Energiplan 86 ville have givet grundlag for en også indholdsmæssigt og måske oven i købet også i formen både righoldig og sprudlende debat. Det må vi så vente lidt med.

Jeg skal lige sige nogle få ting om Nordsøen. Ministeren forstod ikke rigtig, hvad det egentlig var, jeg havde ment, og fru Lone Dybkjær uddybede også sine synspunkter. Det, det handler om for mig at se, er, at spørgsmålet om kontrol, spørgsmålet om indsigt og spørgsmålet om styring ikke er spørgsmål af typen: enten har vi sådan noget, eller også har vi det ikke, for så bliver det en underlig diskussion. Spørgsmålet er, i hvilke grader vi har kontrol, indsigt og styring, og hvilke muligheder vi har for om nødvendigt at skærpe. Et selvstændigt statsligt olieselskab, der fungerer som et selvstændigt selskab, der altså har know-how og forskning for sig, er med til at give selskabet også på markedet og i aktiviteterne i Nordsøen en så stærk placering, at vi får bedre muligheder for at stille skærpede krav til kontrol og indsigt. Jeg siger ikke, at der i dag ikke er nogen som helst kontrol med eller nogen som helst indsigt i noget som helst af det, der foregår i Nordsøen. Det mener jeg er forkert, men jeg mener, vi sagtens kunne have en bedre styring, mere indsigt og bedre kontrol. Det er det, det handler om.

[Tinning]

Derudover handler det selvfølgelig helt principielt om, at vi i VS stadig har den opfattelse, at dette, at der sker nogle forskydninger i nogle lag rundt omkring nede under havet, og at der af den grund bliver produceret noget olie og noget gas, ikke i sig selv er noget specielt argument for, at folkene i DUC skal sidde og skrabe kroner hjem i milliardklassen. Det kan vi ikke se, men det angår hele spørgsmålet om nationalisering eller i det mindste genforhandling af gaskontrakten.

Energiministeren (Enggaard):

Jeg er enig med hr. Løvig Simonsen i, at hele spørgsmålet om aktivitetsniveauet på energiområdet, ikke mindst udbygningen af forsyningsformer osv., vil være meget afhængig af, hvordan de kommende oliepriser og energipriser i øvrigt udvikler sig.

Debatten i dag føres jo på et tidspunkt, hvor der er gået skred i tingene, og hvor vi derfor må forbeholde os at vurdere, hvordan hele grundlaget ser ud, når vi kommer derhen, hvor der forhåbentlig igen er en lidt mere stabil platform at bygge sine vurderinger på end den, vi kender i dag.

Jeg skal ikke gå langt ind i diskussionen om dispensationsansøgninger i forhold til investeringsbegrænsningerne, som de er tilset igennem indgrebet i forhold til kommunerne. Jeg kan ikke i dag tage stilling til konkrete projekter – det vil hr. Løvig Simonsen forstå – så meget mere som ansøgningsfristen for dispensationer ikke er udløbet, men jeg forstår, at hr. Løvig Simonsen er meget opmærksom på de enkelte ting, som foreligger på dette område, og jeg kan berolige hr. Løvig Simonsen med, at der sandelig også er andre, der er det; jeg er også selv opmærksom på dem.

Jeg noterede med tilfredshed hr. Løvig Simonsens udlægning af socialdemokratiets holdning til kulfyrede værker, nemlig at det bestemt ikke var noget, som socialdemokratiet udelukker nødvendigheden af, men at man forbeholder sig – gerne så hurtigt som muligt – at have et overblik over, hvilke andre muligheder der findes for at tilvejebringe effekt på elforsyningsområdet, og at der i øvrigt ikke her var indføret nogen tidsfrist.

Jeg er altid parat til at være meget positiv over for alle de betragtninger, som kan an-

lægges i forbindelse med miljømæssige forhold ved indvinding af energi. Der er her tale om konkrete vurderinger fra tilfælde til tilfælde, og også her gælder det som i så mange andre af livets forhold, at det er farligt på forhånd at sætte firkantede ting op, som udelukker en konkret vurdering. Men en positiv grundholdning til, at miljømæssige forhold skal varetages som led i det samlede formål, er det, som jo også har udviklet sig til en god og naturlig praksis mellem miljømyndighederne og energistyrelsen i de forhandlinger og drøftelser, som altid går forud for de konkrete tilladelser, og hvor jo de miljømæssige sider af sagen hører hjemme i miljøstyrelsens regie. Jeg kan kun understrege det gode forhold, som eksisterer imellem de to myndigheder med hensyn til under ét at tilvejebringe forhold, som gør det muligt at få en efterforskning og indvinding og samtidig tilgodese de miljømæssige hensyn, som jeg selvsagt kan være enig i.

Det, jeg har sagt til hr. Løvig Simonsen, er vel i virkeligheden også svar til hr. Riishøj, der udbad sig en konklusion af debatten vedrørende Fynsværket, nemlig at jeg mener, det er farligt på forhånd at lægge sig fast på, at en udbygning med kulfyret effekt ikke vil være nødvendig, men når man ønsker at vurdere disse ting i en bredere sammenhæng – og det fremgik også af en drøftelse, jeg havde med energipolitisk udvalg – er det selvfølgelig noget, jeg har noteret mig.

Men jeg vil advare imod den betragtning, at man blot kan skubbe og skubbe og skubbe beslutninger på disse områder. Det er langsigtede investeringer, vi taler om, og hvor det behov, der skal opfyldes, ikke findes i dag, men ligger 5, 6, 7 år ude i fremtiden. I den situation, der kan opstå, hvor vi i 1990erne har en utilfredsstillende forsyningsituation med elektricitet, vil man jo ikke vende tilbage og sige: ja men det var sandelig, fordi der var en meget tøvende holdning under den energipolitiske debat den 23. januar 1986. Det er et ansvar, som vil hvile på regeringen og elforsyningselskaberne, som i tide har noteret deres behov for i 1990erne at kunne levere energi og have erstatning for en række af de forældede anlæg, som må forudses at skulle skrottes i de kommende år; dér vil ansvarsfordelingen jo blive noget diffus.

Hr. Riishøj spurgte, hvordan situationen vil være her i en overgangsfase med hensyn

[Energiministeren]

til udbygningen med lokale vindmøller og mulighederne for dispensation på baggrund af, at man har været inde i forberedelser baseret på de hidtil gældende regler. Dertil kan jeg kun sige, at jeg opfatter det på den måde, at den omtalte 10-km-regel ikke er noget, som nødvendigvis gælder i en sådan dispensationsfase, men det er en konkret situation fra ansøgning til ansøgning og baseret på det, som udtrykkelig er formuleret som mindre, lokale mølleprojekter. Det vil altså sige, at der her kan være en fleksibilitet i fortolkningen af de begreber, som indgår.

Men jeg har også opfattet udvalgets vurdering meget udtrykkeligt derhen, at man ikke har haft noget ønske om at kunne dispensere for meget store projekter og projekter, som er baseret på et meget stort geografisk område.

Jeg har ikke meget mere at tilføje med hensyn til tidsplanen for EP-86 end den, som er fremgået af min dialog med udvalget. Jeg kan kun gentage mit synspunkt også fra den lejlighed om, at jeg ikke er tilhænger af en egentlig midtvejshøring, men at jeg selvsagt er parat til at drøfte med udvalget, efterhånden som vi kommer nærmere konturerne af en sådan tidsplan, hvordan opbygningen af en sådan energiplan ville være, og så tror jeg, vi skal forbeholde diskussionen til den tid.

Fru Lone Dybkjær's bemærkninger om behovet for at lave kontrakt om yderligere gasforsyninger noterede jeg mig var en afvejning af, hvad sådanne yderligere gasforsyninger kunne og skulle anvendes til, herunder spørgsmålet om opbygning af hjemmemarkedet, parcelhusmarkedet osv.

Jeg vil føje den betragtning til, at også mulighederne for at eksportere dansk naturgas til andre lande må indgå i en sådan vurdering og indgå med en betydelig vægt. Alle de igangværende overvejelser om, hvordan man fra dansk side kan få del i det svenske naturgasmarked på en naturlig og fordelagtig måde set fra et dansk nationalt synspunkt og set fra gasprojektets synspunkt, synes jeg fortjener at blive understreget. Det er vurderingen af disse fremtidige afsætningsmuligheder til hjemmemarkedet såvel som til eksport, der må ligge til grund for afgørelsen af, i hvilket omfang der vil være behov for at kontrakte yderligere gasmængder med de muligheder, som naturligvis her ligger for at

opnå nogle fordele for samfundet og for gasprojektet.

(Kort bemærkning).

Løvig Simonsen (S):

Jeg havde naturligvis gerne set, at ministeren i dag kunne sige, at han ville meddele dispensationer til de ansøgninger, der kom. Det forventede jeg dog ikke, men det var heller ikke det, jeg spurgte om. Det, jeg spurgte om, var, om ministeren finder det svar, han gav kommunaludvalget i december angående henvendelsen fra VEKS i overensstemmelse med de synspunkter, der blev vedtaget til ændringsforslaget ved tredje behandling. Jeg ved godt, at ministeren ikke er meget for at svare ja eller nej, men kunne jeg så ikke få ministeren til at sige nærmest ja eller nærmest nej; så har vi lidt at vurdere ud fra.

Hvad angår energibesparelser, er vi selvfølgelig lige så glade som ministeren for, at det er industrien og erhvervslivet, der tegner sig for en forøgelse af produktionen og dermed også får en forøgelse af energien. Men hvis man ønsker at fastholde den energibesparelse, man har, må det også være således, at man siger til sig selv: vi er glade for en forøgelse af produktionen, men vi vil have reduceret energiforbruget ved andre tiltag, således at vi fastholder besparelsen. Det er dér, jeg gerne vil hen også i EP-86.

(Kort bemærkning).

Riishøj (SF):

Om behovet for kulfyrede værker skal jeg kort sige, at det naturligvis afhænger af vurderingen af elforbrugets udvikling, og dér understregede jeg før behovet for at have en overordnet samfundsmæssig vurdering af elforbrugets udvikling og at inddrage mulighederne for tekniske elbesparelser langt mere aktivt. Vi har altså ikke i SF haft tillid – det synes jeg også udviklingen kan begrunde – til de fremskrivninger, som elselskaberne har, men det er der en politisk uenighed om.

Det, vi kritiserer med hensyn til det berømte cirkulære om vindmøllerne, er, at det ikke kædes sammen med en finansieringsreform med et rentetilskud, der med ret stor sandsynlighed helt kan afskaffe behovet for at yde statstilskud til vindmøller, hvis finansieringsreformen er tilstrækkelig gunstig, så-

[Riishøj]

ledes at man derved kan reservere flere resourcer til biogas og ikke mindst til solfangerne, som har dårlige vilkår. Det er den sammenhæng, vi har savnet.

Hvad angår midtvejshøringen om EP-86, går jeg ud fra, medmindre andet siges, at det folketingsflertal, som har tilkendegivet et ønske om det, vil fastholde dette ønske. Det er i hvert fald mit indtryk, at der har været et ønske fra energipolitisk udvalg om en midtvejshøring, men det ser ud til, at det bliver i energiudvalget, det skal afgøres, om vi får den. Jeg vil bede fru Lone Dybkjær kommentere, om det radikale venstre har lagt sig fast på det spørgsmål – det ser det ud til at fru Lone Dybkjær ikke har.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Ja, hvis vi skal trække debatten ud, findes der jo metoder til det. Jeg har ikke på noget tidspunkt sagt, at vi skulle have en midtvejshøring på linje med den, der foregik om EP-81, og det har jeg forstået ministeren heller ikke er interesseret i. Jeg har derimod sagt, at det var fornuftigt med en midtvejsdrøftelse, herunder også en drøftelse med folk uden for energipolitisk udvalg. Det er det, jeg er gået ind for hele tiden, og det går jeg naturligvis fortsat ind for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.17

Mødet genoptaget kl. 13.15

Man gik til dagsordenens punkt 3, som var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 117:

Forslag til lov om ændring af forskellige skattelove. (Ændret beskatning af statsanstalten for livsforsikring).

(Fremsat 14/1 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lohmann (S):

Jeg har bemærket, at det er indenrigsministeren, der har fremsat forslaget, og at det skal behandles i skatteudvalget. Formålet med dette forslag er at give statsanstalten for livsforsikring samme skattemæssige stilling som private forsikringselskaber. Det er vi i socialdemokratiet enige i, og derfor imødeser vi udvalgsarbejdet med interesse.

Carl Martin Christensen (KF):

Dette lovforslag har til formål at ændre 3 forskellige love, nemlig den kommunale indkomstskattelov, den kommunale ejendoms-kattelov og selskabsskatteloven. Disse ændringer finder sted på baggrund af, at der tidligere er foretaget ændringer i formålet for statsanstalten for livsforsikring. Det er vi særdeles tilfredse med i det konservative folkeparti. Vi er endvidere tilfredse med, at lovforslaget tager skyldigt hensyn til de forpligtelser, statsanstalten har.

Jeg skal på det konservative folkepartis vegne tilsige forslaget støtte og en velvillig udvalgsbehandling.

Skrumsager Skau (V):

Venstre er også tilfreds med det lovforslag, som er fremsat af indenrigsministeren vedrørende ændringer af forskellige skattelove, som bevirker en ligestilling mellem statsanstalten for livsforsikring og de private livsforsikringselskaber. Derfor kan venstre anbefale forslaget og love det en hurtig behandling i udvalget.

Thoft (SF):

Jeg har en fæl mistanke om, at det ikke bare er indenrigsministeren, der ikke har forstået ret meget af dette her, men at det også gælder de tidligere ordførere. For forslaget tyder på, at indenrigsministeren har glemt at spørge folkene i skatteministeriet, hvad virkningen er. SF er principielt modstandere af den privatisering, der her er tale om, og som er hele intentionen bag forslaget. Vi kan godt gå ind for ligestilling i skattemæssig henseende – det er jo det, der argumenteres for i forslaget – men ligestilling med hvad? Hvorfor skal statsanstalten for livsforsikring nu ligestilles med Top Danmark? Hvorfor skal den